

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΣΤ΄
ΜΑΡΤΙΟΣ 2021
Αρ. Φύλ. 903

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο "Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητος
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 903, ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

**Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr**

**Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη**

**Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:**

«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Ασπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 10€
Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

**Για τούς συνδρομητές
του εξωτερικού**
IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

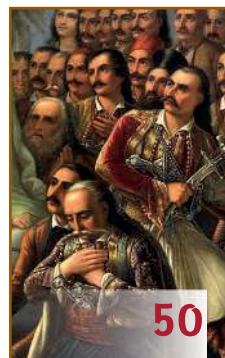
Μᾶς ἐμπνέει;	43
Γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴν πατρίδα	44
Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 - Α΄. Προετοιμασία καὶ ἔναρξη	46
Μύθος ἢ Ἀγία Λαύρα;	48
1821: Βαρεῖα κληρονομιά ἢ βάρος ἐπαχθές;	50
Μέ θαυμασμό καὶ πόνο	52
Νεομάρτυρες, ψυχές ἀδούλωτες	54
Αἱματοβαμμένη Νάουσα	56
«Παιδιά τῆς Σαμαρίνας»	59
Ἡ Πασχαλιά μας	60
Ἕνας ἄδολος φιλέλληνας	62
«Τόσων δακρύων»	64
Στόν ἑορτασμό τῶν 200 χρόνων	66
Ὅλα τὰ χαρίσματα στὴν ἀνάσταση τῆς πατρίδας!	68
Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου	70
Μία διακόνισσα τῆς ἀγάπης	72
Ὁ δικός μας ἥρωας	73
Γιὰ μιὰ στάμνα τάλαρα (διήγημα)	74
Μὴ μέ ξεχάσεις, Κύριε (ποίημα)	76
Πανηγυρικός ἐορτασμός τῆς ἐπετείου, ἀλλὰ πῶς;	77
Συζητώντας τὰ γεγονότα	79

44

46

50

Μας έμπνέει;

‘Ο άγγελος Γαβριήλ περιμένει, δέν φεύγει...

Μετέφερε τό λυτρωτικό μήνυμα του Θεού στην Παρθένο
 ότι θά γίνει ή μητέρα του Υιού του, αλλά πρέπει ν’ ακούσει και
 την απόκρισή της. Δέχεται; Δέχεται ν’ αναλάβει αυτή την απο-
 στολή, πού είναι τόσο σημαντική για την ανθρωπότητα αλλά και
 τόσο παράδοση και επικίνδυνη; ‘Η Μαριάμ γνώριζε καλά τή Βίβλο.

“Ήξερε ότι όσοι έγιναν όργανα του Κυρίου και υπηρέτησαν τούς σκοπούς του
 υπέμειναν πολλά. Έκτός αυτού, στην προκειμένη περίπτωση δέν διακυβευόταν
 μόνον ή ζωή της αλλά και ή ίδια ή τιμή της, τό όνομά της.

“Ομως ή πάναγνη κόρη δέν θά διστάσει καθόλου. «Ίδου ή δούλη Κυρίου· γέ-
 νοιτό μοι κατά τό ρήμά σου» (Λκ 1,38) ήταν ή ταπεινή της απάντηση στην άγγε-
 λική προσμονή. Καί από εκείνη την εύλογημένη ώρα τό Πνεύμα τό άγιο άρχισε
 νά άπεργάζεται στα σπλάχνα της τή νεκρανάστασή μας, την έπιστροφή μας στο
 σπίτι του Πατέρα. Καί τότε «άπήλθεν άπ’ αυτής ό άγγελος...».

‘Ο Εύαγγελισμός τής Θεοτόκου είναι για τή σωτηρία μας τό «κεφάλαιον», ή
 αρχή της. Αλλά μαζί μέ αυτή την παγκόσμια κορυφαία στιγμή, οι “Έλληνες ειδικά
 πανηγυρίζουμε και μιάν άλλη άπαρχή: ‘Η 25^η Μαρτίου είναι ή ήμέρα πού όρισαν
 οι άγωνιστές τής Έπανάστασης του 1821 ν’ αρχίσει ό ξεσηκωμός του δούλου γέ-
 νους ενάντια στον όθωμανό τύραννο. Δέν ήταν άσφαλώς τυχαία ή έπιλογή τους.
 Κατά πρώτον, έδειχνε συμβολικά ότι όπως τό γεγονός του Εύαγγελισμού είναι ή
 ρίζα τής ανάστασης του ανθρώπου, έτσι και ή Έπανάσταση ήταν γι’ αυτούς τό
 σύνθημα για την παλιγγενεσία τής Ρωμιοσύνης. Κατά δεύτερον, φανέρωνε την
 πίστη και την εύλάβεια των επαναστατών προς τον Κύριο και την καταφυγή τους
 για ένίσχυση στο άπειρο έλεός του. Καί μόνον ή κίνηση αυτή άρκει για νά ά-
 ποδείξει ότι ή Έπανάσταση είχε θρησκευτικό χαρακτήρα και ότι τίποτε ούσιαστι-
 κά δέν τή συνέδεε μέ άλλες επαναστάσεις άθέων και βλασφημών.

Φέτος τιμούμε τή συμπλήρωση και τής δεύτερης έκατονταετίας από τό ‘21.
 Οί ήρωές του μπήκαν στην περιπέτεια αυτή χωρίς προϋποθέσεις, μέ μόνο έχέγγυο
 την πίστη τους στον άγιο Θεό. Πάλεψαν, θυσίασαν τά πάντα, έχυσαν τό αίμα τους,
 και τελικά μέ τή χάρη του Ούρανο, όπως όμολογούν οι ίδιοι, νίκησαν. “Αραγε
 λέει κάτι αυτό σε μας τούς σύγχρονους απογόνους τους; Μας διδάσκει; Μας
 έμπνέει; “Αμποτε!...

Σάν ελάχιστος φόρος τιμής στους άγωνιστές και μικρή συμβολή στην έθνική
 μνήμη, τό παρόν τεύχος είναι άφιερωμένο στη μεγάλη έπέτειο.

1821

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Τόν φετινό Μάρτιο συμπληρώνονται διακόσια χρόνια από την έναρξη της Έπανάστασης του 1821, η οποία ανέστησε τό σκλαβωμένο γένος.

Μέγιστη επέτειος. Τό ελληνικό έθνος καθηλωμένο επί τετρακόσια χρόνια στο ικρίωμα της δουλείας, υπομένοντας τά πάνδεινα, όσα μπορεί νά φανταστεί ό νούς καί όσα δέν μπορεί, αποφάσισε νά ύψώσει γιά τελευταία φορά τά χέρια του στόν άγιο Θεό ίκετευτικά καί ή νά έλευθερωθεί μέ τή χάρη του ή νά πεθάνει. Δέν είχε πιά άλλες άντοχές. Ό ραγιάς δέν είχε κανένα δικαίωμα ούτε στό βίός του ούτε στήν οίκογένειά του ούτε κάν στόν έαυτό του. Ό βάρβαρος Τουρκοκός τόν βασάνιζε μέ χίλιους δυό τρόπους. Δέν του επέτρεπε νά έχει ούτε τή στοιχειώδη αξιοπρέπεια. Καί ποιά αξιοπρέπεια νά έχεις, όταν δέν μπορείς νά όρίζεις τή ζωή σου! Πόσο συνεπώς προκλητικές είναι οι θέσεις κάποιων ιστορικών, οι όποιοι από τήν ασφάλεια του γραφείου τους ίσχυρίζονται ότι οι Έλληνες τόν τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας απολάμβαναν πλούτο καί δύναμη! Ναί, συνέβαινε ένιοτε κάτι τέτοιο, αλλά τί μ' αυτό; Αυτή ή άνεση άφορούσε όρισμένους καί ήταν διαρκώς ύπονομευμένη από τόν φόβο, τούς έξευτελιστικούς φόρους καί τά άτιμωτικά μπαξίσια.

Όμως ό Έλληνας του 1821 -τό μαρτυρούν οι ίδιοι οι άγωνιστές- περισσότερο ακόμη καί από τόν έαυτό του, ένιωθε χρέος νά υπερασπιστεί δύο άλλα μεγέθη. Τό πρώτο ήταν ή όρθόδοξη πίστη. Μετά τήν άλωση της βασιλίδος τών πόλεων, της Κωνσταντινούπολης, οι όθωμανοί κατακτητές επιδόθηκαν σέ ανήκουστες θηριωδίες καί, ένώ πρίν άνθιζε στόν τόπο μας ένας παγκόσμιος ζηλευτός πολιτισμός, μέσα σέ λίγο χρόνο ή Ρωμιούσνη βυθίστηκε στό αίμα καί στήν έξαθλίωση. Ό Έλληνισμός μπροστά στήν τυφλή καί μανιώδη άπειλή του ξίφους καί προδομένος από τούς άσπονδους φίλους του παρέπαιε. Η μόνη πού του στάθηκε παράκλητος καί καταφύγιο ήταν ή εύλογημένη πίστη τών πατέρων του, ή Εκκλησία. Μέσα στους ναούς της, πού τώρα πιά χτίζονταν ταπεινοί καί σκυφτοί -λές, όπως ό ραγιάς-, εξακολουθούσε νά ανάβει τρεμάμενο τό καντήλι όχι μόνον του Χριστού αλλά μαζί, άχώριστα, καί της έθνικής μας ταυτότητας. Όπως τό βρέφος στρέφεται όχι μέ πίεση αλλά

ένστικτωδώς στὸν μαστό τῆς μητέρας του, ὁ ὑπόδουλος Ρωμιός γιὰ νὰ τραφεῖ καὶ ν' ἀντέξει, προπάντων σάν πνεῦμα καὶ φρόνημα, στράφηκε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή στὴν Ἐκκλησία καὶ στὰ νάματά της. "Ἄλλωστε ποῦ ἄλλου θὰ μπορούσε; Οἱ σοφοί, οἱ δάσκαλοι, οἱ πεπαιδευμένοι, βλέποντας τὴ θύελλα τοῦ ἰσλαμισμοῦ νὰ ζυγώνει, εἶχαν φύγει γιὰ τὴ Δύση, καὶ τώρα πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δίδασκαν μὲ ἄνεση στὰ ἰταλικά πανεπιστήμια. Ποιὸς λοιπὸν θὰ στήριζε τὴν ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ; "Ετσι οἱ μοναχοί, οἱ ἱερεῖς, οἱ ἐπίσκοποι ἔγιναν καὶ πατέρες τοῦ ἔθνους παίζοντας ἢ καὶ χάνοντας τὸ κεφάλι τους, καὶ ἀνέλαβαν βάρη ποὺ δέν τούς ἀναλογούσαν. Γιὰ νὰ μποροῦν σήμερα ποικίλοι κήνσορες μὲ τίς γραβάτες καὶ τὰ κοστούμια τους νὰ ἀποφαίνονται ὅτι ἦταν προδότες· καὶ νὰ διαφημίζουν σάν σωτῆρες διάφορους καλοζωισμένους ποὺ ἀπαιτοῦσαν ἀπὸ τὴν Ἑσπερία, ὅπου βρίσκονταν, νὰ μάθει ὁ ραγιάς δακτυλικὸ ἐξάμετρο καὶ τίς τραγωδίες τοῦ Αἰσχύλου, ἂν ἤθελε νὰ γίνεῖ ἄνθρωπος!...

Ἡ δεύτερη ἔγνοια τοῦ Ἑλληνα τοῦ '21 ἦταν ἡ πατρίδα. Ἡ πατρίδα δέν εἶχε στὸν νοῦ του σαφὴ σύνορα, εἶχε ὅμως ἓνα κέντρο, τὴν πολυπόθητη καὶ ὀνειρεμένη Πόλη. Εἶχε ἐπίσης κι ἓναν βασιλιά, τὸν Κωνσταντῖνο ΙΑ΄ Παλαιολόγο, ὁ ὁποῖος στὴ συλλογικὴ λαϊκὴ ἀντίληψη δέν εἶχε πεθάνει· ζοῦσε καὶ ἀναμενόταν νὰ ἐπιστρέψει θριαμβευτῆς. Τέλος, εἶχε καὶ μιὰ μεγάλη ἐκκλησία, τὴν Ἁγία Σοφία, ὅπου σαρκώ-νονταν καὶ ὑποστασιάζονταν τὸ «εἶναι» καὶ οἱ λαχτάρες τοῦ Ρωμιοῦ κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τοῦ δεσπότη Χριστοῦ. Στὴν ἐποχὴ μας βέβαια ὅλα αὐτὰ ἀκούγονται ρομαν-τικά, ἀφελῆ ἢ ἀκόμη καὶ ἐπικίνδυνα, διότι μᾶς ἔχουν πείσει ὅτι προέχει ὁ ρεαλισμός καὶ τὸ «ἐφικτόν». "Ἐχει σκιάσει τίς καρδιές ἓνα σύννεφο συνθημάτων τοῦ τύπου «ἀνήκομεν εἰς τὴν Δύσιν», «δέν διεκδικούμε τίποτε», «χαμένες πατρίδες», «νὰ ξανα-γράψουμε τὴν ἱστορία», «οὐδετερόθηρσκο κράτος» κττ. ποὺ ἔγινε καθεστώς. Δέν διαθέτουμε οἱ σύγχρονοι Νεοέλληνες τὴν «τρέλα» τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν συνα-γωνιστῶν του. Ὡστόσο ἀκόμη κι ἔτσι, ἀκόμη καὶ μὲ ἀκρωτηριασμένη τὴν πατριω-τικὴ μας συνείδηση, σήμερα ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτό κι ἀπὸ ἄλλα ὁμόφρονα καὶ ἀπὸ κάθε ψυχὴ ποὺ πάλλεται καὶ συγκινεῖται ὅταν ἀφουγκράζεται τὸ ὄνομα «Ἑλλάς», θέλουμε νὰ δηλώσουμε ξεκάθαρα πρὸς κάθε κατεύθυνση πὼς δέν εἴμαστε σέ καμιὰ περί-πτωση διατεθειμένοι νὰ ἀποδεχτοῦμε τετελεσμένα εἰς βάρος τοῦ ἔθνους. Καὶ ἡ ὑποχωρητικότητα ἔχει τὰ ὅριά της.

"Ἐλαχε λοιπὸν στὴ γενιά μας ἡ μεγάλη τιμὴ νὰ γιορτάσει μιὰ τόσο σπουδαία ἐπέ-τειο. "Ὅμως πὼς θὰ τὴ γιορτάσει; Μὲ ἄνευρες κουλτουριάρικες ἐκδηλώσεις, μὲ ἐντυπωσιακές πολυέξοδες καὶ πολύχρωμες φιέστες ἢ μὲ ταπεινὸ ἀναβαπτισμό σὸ πνεῦμα τῶν ἡρώων; Θά ἔλεγε κανεὶς ὅτι εἶναι μᾶλλον μάταιο νὰ αἰσιοδοξοῦμε, ὡς-τόσο οἱ τελευταῖες ζεστές κινητοποιήσεις τῶν νέων γιὰ τὰ μεγάλα ἐθνικὰ μας θέματα δείχνουν ὅτι ὑπάρχει μαγιά, ὑπάρχει ἐλπίδα. Ἀρκεῖ ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροι νὰ μὴν ἀπο-γοητεύσουμε μὲ τὴν ἀσυνέπειά μας αὐτὰ τὰ παιδιά, ὅπως συνηθίζουμε, ὥστε νὰ ξα-ναζήσει ἐπιτέλους τὸ ἥρωικό φρόνημα καὶ νὰ ἀγωνιστεῖ ἡ καινούργια γενιά ἀναγεννημένη γιὰ τὰ ἱερά ἰδανικά τῆς πίστεως στὸν τριαδικὸ Θεό καὶ τῆς πατρίδας.

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας

Σημεία του Αγώνα της Ανεξαρτησίας, "Υψωσε ο Γεώργιος Σιάινης τό 1821 στην Ήλιδα.

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821

Α'. Προετοιμασία καὶ ἔναρξη

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 δέν ἦταν ἡ πρώτη πού ἐγίνε κατά τήν Τουρκοκρατία. Εἶχαν προηγηθεῖ, μέ ἀφετηρία τήν ἐξέγερση τοῦ Κορκόνδειλου Κλαδᾶ τό 1463, δεκάδες ἐξεγέρσεις, ἄλλες τοπικές κι ἄλλες μέ πανελλήνιο χαρακτήρα, ὅπως τὰ Ὀρλωφικά τό 1770. Στίς περισσότερες οἱ Ἕλληνες ἀξιοποίησαν τίς συγκρούσεις τῶν ξένων δυνάμεων (Βενετῶν, Γάλλων, Ρώσων κτλ.) μέ τήν Ὀθωμανική Αὐτοκρατορία καί συνεργάσθηκαν μαζί τους. Καμία ὅμως δέν πέτυχε τόν σκοπό της, παρά τίς πρόσκαιρες ἐπιτυχίες. Εἶναι ἐντυπωσιακό ὅτι ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 πέτυχε, ἔστω καί ἐν μέρει, τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑλλήνων, ἄν καί ξεκίνησε χωρίς ξένη βοήθεια κι ἀποτελοῦσε ἀποκλειστικό ἔργο τῶν Ἑλλήνων. Ὅχι μόνο τήν ὀργάνωσαν οἱ ἴδιοι, ἀλλά αὐτοῖ ἀποτέλεσαν καί τούς κύριους χρηματοδότες της, τουλάχιστον στήν ἀρχή.

Οὐσιαστικά ἡ προετοιμασία τῆς Ἐπανάστασης ξεκινάει στίς 14 Σεπτεμβρίου

ου (ἡμέρα τοῦ Σταυροῦ) τοῦ 1814 στήν Ὀδησσό, ἀπό τρεῖς ἀπλούς μικρέμπορους ἢ γραμματεῖς ἐμπόρων, τούς Ἐμμανουήλ Ξάνθο, Νικόλαο Σκουφᾶ καί Ἀθανάσιο Τσακάλωφ, πού ἱδρύουν μία μυστική ὀργάνωση, τή Φιλική Ἐταιρεία. Μέχρι τό 1817 ἀριθμοῦσε ἐλάχιστα μέλη, ὥστόσο μετά τό 1818, ὅποτε καί ἡ ἔδρα της μεταφέρεται στήν Κωνσταντινούπολη, θά γνωρίσει ἐκρηκτική ἀνάπτυξη, στήν ὁποία σημαντικό ρόλο ἔπαιξε ἡ στήριξη ἀπό τούς μεγαλέμπορους τῆς Κωνσταντινούπολης, ἰδιαίτερα τόν Παναγιώτη Σέκερη. Τό 1819, μετά τήν ἄρνηση τοῦ Καποδίστρια, ἀρχηγός της θά γίνει ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἐνῶ μέχρι τό 1820 θά ἀποκτήσει μαζικό καί πανεθνικό χαρακτήρα, καθώς τά μέλη της θά ἀνέλθουν σέ πολλές χιλιάδες. Ἀπό καταλόγους πού ἔχουν σωθεῖ, γνωρίζουμε 1.093 μέλη, πού προφανῶς ἀποτελοῦν μόνο τά στελέχη. Ἀπό αὐτούς, οἱ μισοί ἦταν ἔμποροι, ἐνῶ μεγάλο ἦταν τό ποσοστό τῶν κληρικῶν (9,5% -ἀνάμεσά

τους 17 επίσκοποι). Ίσχυρή παρουσία είχαν επίσης οι επαγγελματίες, οι διανοούμενοι, οι προεστοί και οι στρατιωτικοί.

Η Φιλική Έταιρεία ανέλαβε νά φέρει εις πέρας τό τεράστιο έργο τής οργάνωσης και πυροδότησης τής Έπανάστασης. Άπ' ό,τι φαίνεται δέν είχε τή φιλοδοξία νά αναλάβει τήν καθοδήγησή της ως τό τέλος, καθώς δέν είχε έκπονήσει πρόγραμμα διακυβέρνησης, όπως είχε κάνει ό Ρήγας Φεραίος. Είχε καταρτίσει όμως ένα σχέδιο ύψηλής στρατηγικής σύλληψης πού θά προκαλούσε μία παμβαλκανική Έπανάσταση, ανάλογη μέ αυτήν πού οραματιζόταν ό Ρήγας. Στόχος της ήταν ή άνασύσταση του βυζαντινού κράτους, τής Ρωμανίας, μέ τή συσπείρωση όλόκληρου του Έλληνισμού και τή συνεργασία Ρουμάνων, Σέρβων, Βουλγάρων, ακόμη και Μαυροβουνίων. Η συνεργασία αυτή απέτυχε, διότι τελικά οι Σέρβοι δέν έλαβαν μέρος, λόγω τής παρασπονδίας του ήγέτη τους Όμπρένοβιτς, ενώ και ό ήγέτης των Ρουμάνων χωρικών Βλαδιμηρέσκου τελικά ύπαναχώρησε. Στο αρχικό σχέδιο (Σχέδιον Γενικόν), πού πιθανότατα συνέταξε ό Παπαφλέσσας, έκτός από τή συνεργασία των άλλων βαλκανικών λαών, περιλαμβάνόταν ή έναρξη τής επανάστασης στον άξονα Μάνη-Σούλι μέ ταυτόχρονη άφιξη του Ύψηλάντη στην Πελοπόννησο και του Χριστόφορου Περραιβοΰ στην Ήπειρο. Η εξέγερση στη Μολδοβλαχία θά αποτελούσε άντιπερισπασμό και θά είχε ύποστηρικτικό χαρακτήρα. Μεταγενέστερο σχέδιο (Μέγα ή Μερικόν Σχέδιον) προέβλεπε τήν πυρπόληση μέρους του τουρκικού στόλου στην Κωνσταντινούπολη, ενώ τόν υπόλοιπο θά μετέτρεπαν σέ επαναστατικό έλληνες ναυτικοί. Επίσης, θά άναβαν πυρκαγιές σέ πολλά

μέρη τής Κωνσταντινούπολης και θά γινόνταν άπόπειρα ακόμη και γιά δολοφονία του Σουλτάνου. Τό σχέδιο αυτό όμως τελικά ματαιώθηκε, έπειδή διέρρευσε στους Τούρκους, οι όποιοι προέβησαν σέ συλλήψεις των έμπλεκομένων.

Μετά από όλα αυτά, δέν ακολουθήθηκε τό αρχικό σχέδιο γιά έναρξη τής εξέγερσης στον έλλαδικό χώρο. Στίς 22 Φεβρουαρίου 1821 ό Ύψηλάντης διέβη τόν ποταμό Προΰθο και έπικεφαλής ενός στρατεύματος 6.000 άνδρων κήρυξε τήν Έπανάσταση στό Ίάσιο τής Μολδοβλαχίας έκδίδοντας προκήρυξη μέ τό σύνθημα «Μάχου ύπέρ Πίστewς και Πατρίδος». Συγχρόνως είχε προετοιμαστεί τό έδαφος γιά τή μεγάλη ανάφλεξη και σέ άλλες περιοχές, καθώς είχε όριστεί στίς 25 Μαρτίου νά ξεκινήσει ή Έπανάσταση και στην Πελοπόννησο. Έτσι, στό δεύτερο μισό του Μαρτίου ξεσηκώνονται διάφορες περιοχές τής Πελοποννήσου μέ κέντρο τά Καλάβρυτα, ενώ λίγες μέρες μετά ακολουθεί ή Ανατολική Στερεά. Τους επόμενους μήνες ξεκινά ή Έπανάσταση σέ αρκετά νησιά του Αιγαίου (Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, Σάμος, Άνδρος), στό Πήλιο, στα Άγραφα, στην Εΰβοια, στη Χαλκιδική, στην Κρήτη, στη Δυτική Στερεά και στην Ήπειρο.

Τό γεγονός ότι ή Έπανάσταση, παρά τίς δυσκολίες και τά εμπόδια, ξέσπασε στίς περισσότερες περιοχές πού κυριαρχούσαν πληθυσμιακά οι Έλληνες δείχνει τή μεγάλη έπιτυχία τής Φιλικής Έταιρείας, αλλά και ότι αυτή αποτέλεσε τή φωνή του αίχμάλωτου έθνους γιά έλευθερία, στην όποία άνταποκρίθηκε τό Πανελλήνιο.

Παν. Μητσόπουλος

Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός εύλογεί τή σημαία της Έπανάστασης, Θ. Βρυζάκης

Μύθος ή Αγία Λαύρα;

Πολλές φορές μέσα στα 200 χρόνια από τή θαυμαστή Έθνεγερσία του 1821 επιχειρήθηκε και επιχειρείται νά αλλοιωθεί ή Ιστορία κατεβάζοντας ίταμά από τό εικονοστάσι του Γένους λαμπρές μορφές μαρτύρων και ήρώων. Η ιερή μνήμη βεβηλώνεται καθημερινά μέσα σέ έφημερίδες, σέ φθηνές εκδόσεις βιβλίων, στα σχολικά έγχειρίδια, σέ τηλεοπτικές εκπομπές αλλά και σέ ποικίλα άρθρα και σχόλια στο διαδίκτυο. Και έμεις άνεχόμαστε τούς διαφθορείς τής έθνικής μας ταυτότητας, συχνά χωρίς καμία αντίδραση.

Οί πολέμιοι, δυστυχώς, στρέφονται συχνά έναντίον τής Έκκλησίας. Κεκαλυμμένα κάποιες φορές αλλά και άνεφυθρίαστα προσπαθούν νά άμαυρώ-

σουν πρόσωπα και γεγονότα πού άναδεικνύουν τόν πρωταρχικό και καθοριστικό της ρόλο στην Έπανάσταση. Συγκεκριμένα, οί «άναθεωρητές» τής Ιστορίας δέν θέλουν νά «υπάρχει» Αγία Λαύρα, αλλά άκόμα και ή ήμερομηνία πού επιλέχτηκε γιά τήν έναρξη τής Έπανάστασης φαίνεται νά τούς ένοχλεί. Γι' αυτούς ο Παλαιών Πατρών Γερμανός δέν βρέθηκε ποτέ στην Αγία Λαύρα, όπως διασώζεται είκαστικά στον -μυθικό κατ' αυτούς- πίνακα του Θ. Βρυζάκη. Ποιά όμως είναι ή αλήθεια;

Τά γεγονότα τής Αγίας Λαύρας τά έπαληθεύει ο ίδιος ο άπαγχονισμός του Γρηγορίου Ε', του κατασυκοφαντημένου αυτού έθνομάρτυρα. Ο γιαφτάς, τό έκτενές δηλαδή καταδικαστικό έγγραφο πού κρεμάστηκε στον λαιμό του, άπο-

τελεί αδιάψευστο τεκμήριο. Αυτό και μόνο συντρίβει σέ χίλια κομμάτια τίς γραφίδες των στρατευμένων διαστροφών τής Ιστορίας μας. Μεταξύ άλλων έγραφε: «...Άλλ' ο αλητήριος Ρωμηός Πατριάρχης... αυτός ο ίδιος μετέσχε κρυφίως ως άρχηγός τής στάσεως... έγεννήθη εις Μωριά, και έννώριζε πάσας τάς βιαιάς κακουρghματικές έγκληματικές πράξεις, άς τινές υπήκοοι πεπλανημένοι έπραξαν εκεί εις τήν έπαρχίαν των Καλαβρύτων». Τήν ίδια μαρτυρία καταθέτει και ο τουρκος Ιστορικός Άχμέτ Σεβντέτ Πασά. Άναφέρει πώς ή επανάσταση, τά «ληστρικά κακουρghματικά γεγονότα» κατά τούς Όθωμανούς, ξεκίνησαν από τά Καλάβρυτα και αποτέλεσαν τή βασική αίτία άπαγχονισμού του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε'. Αλλά όμως πού παραδέχονται οί ίδιοι οί

Τούρκοι, κάποιοι δικοί μας έπιμένουν νά τά άμφισβητούν!

Μία άκόμη μαρτυρία γιά τήν άρρηκτη σύνδεση Αγίας Λάυρας καί Έπανάστασης άποτελεί ή καταστροφή τής μονής του Αγίου Γεωργίου Κουδουνά στην Πρίγκηπο τής Κωνσταντινούπολης καί ή σφαγή τών μοναχών της τόν Μάρτιο του 1821 άπό τούς Τούρκους, έπειδή ή μονή ήταν άπό τό 1781 μετόχι τής Αγίας Λάυρας!

Άς πάρουμε όμως τά γεγονότα άπό τήν άρχή. Η 25η Μαρτίου, ήμέρα του Εύαγγελισμού, είχε όριστεί ως ήμέρα έναρξης τής Έπανάστασης άπό τόν άρχηγό τής Φιλικής Έταιρείας, Άλέξανδρο Ύψηλάντη, «ως εύαγγελιζόμενη τήν πολιτικήν λύτρωσιν του έλληνικού έθνους». Η μυστική συνέλευση τών προκρίτων τής Πελοποννήσου, πού συνήλθε στή Βοστίτσα (Αΐγιο) άπό τήν 26η ως καί τήν 30η Ιανουαρίου του 1821 ήταν ή πρώτη Συνέλευση τής Νεότερης Ελλάδας. Εκεί συζήτησαν ως έναλλακτικές ήμερομηνίες κήρυξης τής Έπανάστασης εκτός άπό τήν 25η Μαρτίου, τήν 23η Απριλίου καί τήν 21η Μαΐου. Όμως τά γεγονότα τούς πρόλαβαν καί γι' αυτό ή επανάσταση ξεκίνησε λίγο νωρίτερα.

Οί Τούρκοι, οί όποίοι είχαν άρχίσει ήδη άπό καιρό νά ύποψιάζονται επαναστατικές κινήσεις τών Έλλήνων στην Πελοπόννησο, θέλησαν νά παγιδεύσουν τίς ήγετικές κεφαλές τών Έλλήνων στην Τρίπολη. Αυτό όμως μαθεύτηκε καί οί καλαβρυτινοί πρόκριτοι, ένώ τήν 9η Μαρτίου 1821 ξεκίνησαν γιά τήν Τρίπολη, στά μισά του δρόμου προφασίστηκαν ασθένεια, γύρισαν πίσω στά Καλάβρυτα καί διέμειναν στην Αγία Λάυρα, μιά καί τά μοναστήρια τήν εποχή εκείνη χρησίμευαν καί ως πανδοχεία.

Έτσι, ό Παλαιών Πατρών Γερμανός

βρέθηκε γιά δέκα μέρες στην Αγία Λάυρα μέ τούς Λόντο, Ζαΐμη, Πετιμεζάδες, Χαραλάμπη καί άλλους όπλαρχηγούς. Εκεί αποφάσισαν ότι ή Έπανάσταση έπρεπε ν' άρχίσει άμέσως, μιά καί είχαν ήδη ξεσπάσει συμπλοκές Έλλήνων Τούρκων στην περιοχή. Έξάλλου στίς 17 Μαρτίου, λόγω τής έορτής του αγίου Άλεξίου, θά συνέρρεαν στή Μονή όλοι οί τοπικοί όπλαρχηγοί, καθώς καί πλήθος κόσμου γιά τήν προσκύνηση τής τιμίας κάρας του. Η λαοσύναξη -λόγω τής έορτής- δέν θά προβλημάτιζε τούς Τούρκους, γι' αυτό καί κρίθηκε ως ή καλύτερη ώρα γιά τήν έναρξη του Αγώνα. Η γνωστή άπό τόν πίνακα του Θ. Βρυζάκη όρκωμοσία στην Αγία Λάυρα έγινε τότε, στίς 17 Μαρτίου 1821, ένώ στό μοναστήρι βρίσκονταν δύομισι χιλιάδες προσκυνητές. Έπομένως, τά περί Αγίας Λάυρας δέν είναι μύθος, άπλά έγιναν μία έβδομάδα νωρίτερα άπό τήν 25η Μαρτίου 1821.

Τό έλληνικό κράτος στίς 25 Μαρτίου 1932, στά άποκαλυπτήρια του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτου, έφερε «φλόγα» άπό τή Μονή τής Αγίας Λάυρας γιά τήν άκοίμητη καντήλα του κενοταφίου. Άς μήν αφήσουμε τά άπύλστα στόματα κάποιων καί τούς άέρηδες τής λήθης νά σβήσουν τήν «ιερή φλόγα» τής ιστορίας μας, έπειδή δέν χωράει στό μυαλό τους τό παράδοξο καί άκατανόητο, τό θαύμα του 1821. Η ιστορία βασίζεται σέ άδιάψευστες πηγές καί κανείς δέν μπορεί καί δέν έχει τό δικαίωμα νά τήν ξαναγράψει μέ μονοκοντυλιές καί άνορθογραφίες.

Μ. Δανιήλ

Βοήθημα: «Τά Ημαρτημένα», Αντίβαρο - Αθήνα 2011, Δ. Σταθακόπουλου, Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου, Νομικού - Τουρκολόγου.

1821: Βαρειά κληρονομιά ή βάρος έπαχθές;

«Άς πεθάνουμε για τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη καί γιά τήν πατρίδα μας!», ἀκούγεται ἡ φωνή τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ τελευταίου μαρτυρικοῦ αὐτοκράτορα, ὅταν ἔπεφτε νεκρός στά τείχη τῆς Βασιλεύουσας. Τή ματωμένη αὐτή διαθήκη του κράτησαν στά φυλλοκάρδια τους οἱ ὑπόδουλοι πρόγονοί μας καί λίγο μετά τήν ἄλωση ξεκίνησαν τά ἐπαναστατικά κινήματα-πού δέν ἦταν καί λίγα- μέ στόχο τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ρωμανίας.

Κι ὅταν εὐδόκησε ὁ Κύριος καί ἦρθε ἡ εὐλογημένη ὥρα τῆς λύτρωσης ἀπό τόν βαρὺ ζυγὸ τοῦ τούρκου κατακτητῆ, ἐπαναστάτησαν μέ σύνθημα «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἁγία καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερία». Ἔτσι, οἱ ραγιάδες ἔγιναν ἄλλοι ἄνθρωποι, ἔγιναν λιονταρόψυχοι

μεταβλήθηκαν τά παιδιά σέ μαχητές, οἱ γυναῖκες σέ ἀμαζόνες, οἱ ἄνδρες σέ γίγαντες, οἱ δάσκαλοι σέ στρατιῶτες, οἱ ἱερεῖς καί καλόγηροι σέ μάρτυρες. Οἱ πόλεις ὀχυρώθηκαν σέ φρούρια, οἱ πεδιάδες καί τά βουνά ἀντήχησαν ἀπό τίς ἰαχές τῶν νικητῶν, οἱ θάλασσες ἄστραψαν ἀπό τή λάμψη τῶν πυρπολικῶν.

Ποιό, ὅμως, ἦταν τό φρόνημα, τά συναισθήματα καί τά ἰδεώδη πού δονοῦσαν τήν ὕπαρξη καί τήν καρδιά τῶν ἡρωικῶν ἐκείνων μορφῶν τότε; Ἐλάχιστα ψήγματα ἀπό τά αὐθεντικά τους κείμενα ἀρκοῦν γιά νά καταδείξουν τό μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς τους.

Ἦταν στά 1790 πού τό Σούλι πολεμοῦσε καί πάλι κατά τοῦ Ἀλῆ. Ἐνῶ ὁ Φῶτος, τοῦ καπετάν Λάμπρου Τζαβέλλα ὁ γιός, βρισκόταν ὁμηρος στά χέρια τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὁ πατέρας του γράφει πρὸς τόν τύραννο:

«Ἀλῆ πασᾶ... Εἶμαι ὁδῶ νά διαφεντεύσω τήν πατρίδα μου ἐναντίον εἰς ἓνα κλέπτῃν. Ὁ υἱός μου θέλει ἀποθάνει, ἐγὼ ὅμως ἀπελπίστως θέλει τόν ἐκδικήσω πρὶν νά ἀποθάνω... Ἐάν ὁ υἱός μου, νέος καθὼς εἶναι, δέν μένει εὐχαριστημένος νά θυσιασθῇ διὰ τήν πατρίδα του, αὐτός δέν εἶναι ἄξιος νά ζήσει καί νά γνωρίζεται ὡς υἱός μου, μήτε πρέπει νά ὀνομάζεται ἄξιος υἱός τῆς Ἑλλάδος πατρίδος μας, ἐάν μέ γενναιότητα δέν ὑποφέρει τόν θάνατον. Προχώρησε λοιπόν,

ἄπιστε, εἶμαι ἀνυπόμονος νά ἐκδικηθῶ.

*Ἐγώ ὁ ὠμοσμένος ἐχθρός σου
Καπετάν Λάμπρος Τζαβέλλας».*

Τί νά πρωτοθαυμάσει κανεῖς στήν ἐπιστολή αὐτή, τόν ἥρωισμό τῶν Σουλιωτῶν, τήν καρτερία τους στούς διωγμούς πού υπέστησαν, τοὺς υπεράνθρωπους ἀγῶνες καί τά δάκρυά τους γιά τήν ἄλωση τῶν πατρογονικῶν ἐστιῶν ἢ τή δύναμη πού ἀντλοῦσαν ἀπό τό ἔνδοξο παρελθόν!

Ἀργότερα, ὅταν ἡ Φιλική Ἑταιρεία ἐτοίμασε τό ἔδαφος καί ἀφύπνισε συνειδήσεις, μέ τοῦτα τά λόγια γινόταν ἡ ἀφιέρωση ὅσων προσχωροῦσαν στούς κόλπους της: «Φέρω μάρτυρα τόν ἀλάνθαστον ὀφθαλμόν τοῦ Δημιουργοῦ μας... ὅτι ἐπιθυμῶν τῆς ταλαιπώρου Πατρίδος μας καί τοῦ δυστυχοῦς Γένους τήν ἀνάστασιν, ἐμβαίνω μέλος εἰς αὐτήν τήν Ἀδελφότητα. Ὅτι ἡ ἀφιέρωσίς μου γίνεται χωρίς νά παρακινηθῶ ἀπό καμμίαν ἄλλην αἰτίαν, εἰ μή μόνον ἀπό ἀληθῆ πατριωτισμόν... Τόν Ὅρκον τοῦτον ὑπόσχομαι ὡς τίμιος ἄνθρωπος καί ὁμνῶ εἰς τό πανάγιον καί φοβερόν Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νά φυλάξω ἀπαρασάλευτον. Ἄν ἴσως ποτέ λησμονήσω τήν ὑπόσχεσίν μου καί δέν φερθῶ ὡς πιστός Πατριώτης καί ὡς ἀληθινός Ἀφιερωμένος, τό σῶμα μου ἀφίνω εἰς ὅλα τά βάσανα...».

Ἀλήθεια, πρόκειται γιά ὄρκο ἢ γιά διαθήκη; Μόνον μέ μία τέτοια ἀφοσίωση στήν πατρίδα, ὅπως ἀπαιτοῦσε ὁ ὄρκος τῶν Φιλικῶν, ἦταν δυνατό νά ἐπιτευχθεῖ ἡ νεκρανάσταση τοῦ Γένους μας.

Τό ἴδιο φρόνημα ψηλαφοῦμε στήν προκήρυξη τοῦ πρίγκιπα Ὑψηλάντη, τοῦ πρώτου στρατιωτικοῦ ἡγέτη τῶν πεδίων τῆς μάχης τοῦ 1821, ὅταν μετά

ἀπό λίγο ἀκούσθηκε ἀπό τό στρατόπεδο τοῦ Ἰασίου τό ἐγερτήριο σάλπισμά του: «Ῥάς κινηθῶμεν, λοιπόν, μέ ἕν κοινόν φρόνημα... Μέ τήν ἔνωση, ὦ συμπολίται, μέ τό πρὸς τήν ἱεράν θρησκείαν σέβας, μέ τήν εὐτολμίαν καί σταθερότητα ἡ νίκη μας εἶναι βεβαία καί ἀναπόφευκτος».

Ἀλλά καί ἡ Α' Ἐθνοσυνέλευση τῆς Ἐπιδαύρου μέ τή μνημειώδη Διακήρυξή της, πού ξεκινᾷ μέ τήν ἐπίκληση στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, κηρύττει «τήν πολιτικὴν ὑπαρξιν καί ἀνεξαρτησίαν» τοῦ Ἑθνους τῶν Ἑλλήνων παράλληλα τονίζει πρὸς τοὺς «πεφωτισμένους καί εὐνομούμενους λαοὺς τῆς Εὐρώπης» τήν ἱστορικὴ συνέχειά του, τήν ταυτότητα καί τήν αὐτοσυνειδησία: «Ἀπόγονοι τοῦ σοφοῦ καί φιλανθρώπου Ἑθνους τῶν Ἑλλήνων».

Ἐπάνω, ὅμως, ἀπό ὅλες τίς προσδοκίες τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων ὑπῆρχε ἡ πίστη ὅτι τήν ἀγιασμένη Ἐπανάσταση εὐλογεῖ ὁ Θεός. Ἐγραφε ὁ Μακρυγιάννης: «Ἐσύ, Κύριε, θ' ἀναστήσης τοὺς πεθαμένους Ἕλληνες, τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν τῶν περὶ φημῶν ἀνθρώπων, ὅπου στόλισαν τήν ἀνθρωπότη μ' ἀρετή. Καί μέ τή δύναμή σου καί τῇ δικαιοσύνῃ σου θέλεις νά ξαναζωτανέψης τοὺς πεθαμένους. Καί ἡ ἀπόφασή σου εἶναι δίκια νά μεταειπωθῇ ἡ Ἑλλάς νά λαμπρυνθῇ αὐτήν καί ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ καί νά ὑπάρξουν οἱ τίμιοι καί οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, ἐκεῖνοι ὅπου ὑπερασπίζονται τό δίκαιον».

Ἀναμφισβήτητα, βασικότερος παράγοντας διατήρησης τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τήν Τουρκοκρατία ἦταν ἡ πίστη στήν Ὁρθοδοξία καί ἡ ἀγάπη γιά τήν πατρίδα. Στά κρυφά σχολεῖα, στά μοναστή-

ρια, στά λημέρια τών κλεφτών, στίς κορφές καί στίς σπηλιές τών απρόσιτων βουνών θέριευε ἡ ἀποσταμένη ἐλπίδα τών ραγιάδων. Ἔτσι, ἔκαναν τό θαῦμα οἱ πρόγονοί μας κι ἔθεσαν τά θεμέλια καί τίς βάσεις τῆς νεότερης ἐλληνικῆς ἱστορίας.

Ὅμως, αὐτό τό φρόνημα, αὐτές τίς ἀλήθειες κάποιοι στίς ἡμέρες μας ἐπιζητοῦν νά τά ἀποδομήσουν, παραχαράσσοντας τήν ἱστορία καί διαστρεβλώνοντας τά γεγονότα. Δυστυχῶς, ὁ ἐθνομηδενισμός ἔχει θεριέψει τίς τελευταῖες δεκαετίες στήν πατρίδα μας στοχεύοντας στήν ἀπαξίωση τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, καταφρονώντας τό νέφος τών νεομαρτύρων, στήν ἀποδόμηση τῆς γλώσσας καί τῆς ἱστορικῆς μας μνήμης, πού ἀποτελοῦν τά βασικά δομικά στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας. Ἔτσι παρατηρεῖται μιά πραγματικά ἐνορχηστρωμένη προσπάθεια νά παραγραφεῖ ὅλη ἡ ἀντιστασιακή καί δυναμική διάσταση τοῦ σκλαβωμένου ἐλληνισμοῦ καί νά διαγραφοῦν ἡ ὀρθόδοξη πίστη καί ἡ ἀγάπη στήν πατρίδα, οἱ βασικοί δηλαδή κινητήριοι μοχλοί πού τόν κράτησαν ζωντανό ἐπὶ αἰῶνες. Πρόκειται γιά τή σύγχρονη γενοκτονία τοῦ ἐλληνισμοῦ, ὅχι αἰματηρή καί ἀπροκάλυπτη, ἀλλά ὑπόγεια καί ὑπουληγὴ γενοκτονία σέ ἐπίπεδο πρωτίστως πνευματικό.

Ὅσοι, ὅμως, ἀπομείναμε ζωντανοί, ὅσοι αἰσθανόμαστε τό «ὅμαιμον», τό «ὀμόγλωσσον» τό «ὀμότροπον» καί τό ὀμόδοξο νά δονεῖ τήν ὕπαρξή μας καί θεωροῦμε τιμὴ μας πού εἴμαστε Ἑλληνες καί Χριστιανοί, ὀφείλουμε νά ἐπαγρυπνοῦμε καί νά ἀγωνιζόμαστε, ἐκζητώντας τή βοήθεια τοῦ Κυρίου μέ τά προσευχητικά λόγια τών Ἱερολοχιτῶν: «Οὐκ ἐπὶ τῷ τόξῳ ἡμῶν ἐλπιοῦμεν, Κύριε, οὐδὲ ἡ ρομφαία ἡμῶν σώσει ἡμᾶς, ἀλλὰ τὴν σὴν παντοδύναμον βοήθειαν αἰτούμενοι... τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον ἐν πίστει ἐπικαλούμεθα... Ἐξ-ἀπόστείλον τὰ βέλη σου καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν πάταξον, ἄστραψον ἄστραπὴν, διασκόρπισον αὐτοὺς καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειαν ἡμῶν... Ἀμήν».

Εὐ. Αὐγουστίνου

Μέ θαυμασμό καί πόνο

Πῶς νά νιώσω τόν πόνο σας, ἀδέρφια μου; Δέν μέ βοηθᾷ ἡ σύγ-

χρονη ἐποχὴ μου. Τά δικά σας βάσανα εἶναι γιά μένα μόνο λέξεις γραμμένες σ' ἕναν πανηγυρικό λόγο ἢ σ' ἕνα ποίημα. Τό δικό σας παράπονο -γιά τὴ δουλειά σ' ἕναν σκληρό δυνάστη- γίνεται παιδική ἀπαγγελία ἐνός δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Οἱ δυσκολίες σας -νά σᾶς φορολογοῦν πάνω ἀπὸ τίς δυνάμεις σας, νά καταπατοῦν τὴ γῆ σας οἱ ἀλλόθρησκοι- εἶναι γιά μένα σελίδες γραμμένες σέ βιβλία ἱστορίας. Νά καταστρέφουν τό βίός σου, νά μὴ σ' ἀφήνουν ν' ἀνασάνεις ἐλεύθερα τόν ἀέρα -τί λέω;- νά μὴ μπορεῖς νά χαρεῖς τό ἴδιο τό σπλάχνο σου, νά σ' τό στεροῦν μέ τὴ βία καί νά τό τουρκεύουν... Ὅλη ἡ πίκρα σας ζωντανεύει σέ θεατρικά κείμενα γιά τίς σχολικὲς γιορτές. «Ὅλα τὰ ἴσκιαζε ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά», βεβαιώνει ὁ ποιητής. Ὁ φόβος τοῦ θα-

Τυφλός τραυματίας, Θ. Βρυζάκης

νάτου στό κάθε σου βήμα, οί ταπεινώσεις, ή φτώχεια, τά διλήμματα τής άνετης ζωής άν αλλάξεις τήν πίστη σου...

Πώς νά νιώσω τόν πόνο σας, άδέρφια μου, έγώ ό Έλληνας του 21ου αιώνα; Νά περνούν τά χρόνια -έκατό, διακόσια, τριακόσια...- μέσα στόν ίδιο πόνο τής σκλαβιάς. Καί από τά σπλάχνα σου νά ξεπηδά ή ίδια πάντα έλπίδα. Νά περνούν οί γενιές, νά έρχονται οί Λαμπρές καί ή ψυχή νά καρτερά σταθερά τήν Άνάσταση... Πώς δέν λύγισε ή έλληνική καρδιά σας κάτω από τήν άσήκωτη σκλαβιά μέσα στά άτελείωτα αυτά χρόνια;

Δέν μπορώ νά νιώσω τόν πόνο σας, άδέρφια μου. Έγώ δέν ξέρω από σκλαβιά. Στέκομαι μόνο μέ άπέραντο θαυμασμό μπροστά στό μεγαλειό τής ψυχής σας. Ένα μεγαλειό πού ξεκινά από

πολύ παλιά...

Σας βλέπω μέ τά μάτια τής καρδιάς νά μου μιλάτε γιά τά βάσανά σας, μά καί γιά τήν έλπίδα· γιά τή σκληρή ζωή, μά καί γιά τίς άπλές καθημερινές σας χαρές. Καί διακρίνω στό βλέμμα σας μιá άγάπη μοναδική γιά τήν πατρίδα τή βασανισμένη, τή σκλαβωμένη. Μιά λαχτάρα νά τή δείτε πάλι λεύτερη, αλλά καί τή λαχτάρα νά θυσιάσετε τά πάντα γι' αυτήν τήν έλευθερία. Χωρίς δεύτερη σκέψη. Βλέπω τόν άπλό χωρικό τής Ρούμελης καί του Μοριά, αλλά καί τόν μορφωμένο δάσκαλο τής Μεγάλης του Γένους Σχολής. Βλέπω τό μικρό παιδί νά ξεκινάει γιά τήν έκκλησία του χωριού, πού είναι καί τό σχολείο του, αλλά καί τόν γέροντα Πατριάρχη νά άγναντεύει μέ έγνοια τόν Βόσπορο.

Βλέπω τήν άρχόντισσα του νησιού, αλλά καί τόν άρχοντα των Παραδουνάβιων Έγεμονιών. Κι είναι ή ίδια λαχτάρα γιά λευτεριά πού διαπερνά τήν καρδιά όλων σας καί ή ίδια λαχτάρα τής θυσίας πού σας κάνει νά τά δώσετε όλα! Κι άς πεθάνετε φτωχοί καί ξεχασμένοι... Φτάνει νά εύημερεί ή πατρίδα! Κι ή φωνή σας, πού δέν μπόρεσαν νά τήν πνίξουν τά τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς, κουβαλάει τήν κληρονομιά των αρχαίων προγόνων. Τή συνέχεια του έλληνισμού -κι άς τήν άμφισβητούν- τήν άποδεικνύει ή ίδια αύτή φωνή σας, πού άλλοτε φώναζε «Μολών λαβέ» καί τώρα άναφωνεί «Γιά του Χριστού τήν πίστη τήν άγία καί τής πατρίδας τήν έλευθερία!». Κι ακολουθεί πάντοτε ή ίδια ματωμένη θυσία...

Μ. Κουπουρτιάδου

διὰ χεῖρὸς Μ. Σιγιάλα, Byzarlicon

Νεομάρτυρες, ψυχές ἀδούλωτες

Μέσα στοῦ βαρὺ σκοτάδι τῆς σκλαβιάς, πού τύλιγε τό γένος μας τετρακόσια ὀλάκερα χρόνια, προβάλλουν λαμπάδες ὀλόφωτες μέ ἀναστάσιμο, ἐλπιδοφόρο φῶς οἱ μορφές τῶν νεομαρτύρων.

Ἀπό τή μαρτυρική Κωνσταντινούπολη ὡς τή λεβεντογέννα Κρήτη, ἀπό τήν ἀδούλωτη Ἡπειρο, τήν ἡρωική Μακεδονία καί τή Θράκη, τή Θεσσαλία, τή Ρούμελη καί τόν θρυλικό Μοριά ὡς τὰ θαλασσοφίλητα νησιά, τό χῶμα τῆς Ἑλλάδας ποτίστηκε ἀπό τήν ἱερή θυσία τῶν νεομαρτύρων. Κάθε τόπος κι ἓνα ὄνομα καί μιά αἱματοβαμμένη ἱστορία κι ἓνα σεμνό καύχημα.

Ἀδύναμοι καί ἄοπλοι οἱ νεομάρτυρες στάθηκαν μπροστά στοὺς πανίσχυρους κατακτητές καί τοὺς νίκησαν μέ τή σοφία, τήν παρρησία καί τήν ὑπομονή τους. Ἀναδείχτηκαν ἀληθινὰ ἐλεύθεροι, καί ἄς ἦταν σκλάβοι· ἀδούλωτες, ἀπροσκύνητες ψυχές σέ χαλεπούς καιροὺς δεινῆς δουλείας. Ἐκφράζουν μέ τήν ἐκούσια θυσία τους τή συνείδηση ἑνὸς ὀλάκερου λαοῦ, πού μπορεῖ νά καταπιέζεται βάνουσα, εἶναι

ὅμως ἀποφασισμένους νά μὴν ἀπολέσει τὴν ταυτότητά του, νά μὴν ἀπεμπολήσει τὴν ἀτίμητη προγονικὴ κληρονομιά.

Ἀπὸ τό 1453 μέχρι καί τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἐλεύθερου ἐλληνικοῦ κράτους ἡ βάνουση συμπεριφορὰ τοῦ βάρβαρου κατακτητῆ ὁδηγεῖ πιστοὺς χριστιανούς σέ ἄδικες καί εἰκονικές δίκες μέ μία καί μόνη ἀπαίτηση: τὴν ἄρνηση τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὴ βλασφημία τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀπάντηση λιτὴ ἀλλὰ συγκλονιστική, ἴδια μέ ἐκείνη τῶν πρώτων μαρτύρων: «Εἶμαι χριστιανός, δέν ἀλλάζω τὴν πίστη, δέν ἀρνούμαι τόν Χριστό!». Εὐωδιάζει ὁ ἀγέρας καί χαμηλώνει ὁ οὐρανὸς μπροστά στή γενναία ὁμολογία. Τὰ βασανιστήρια πού ἀκολουθοῦν εἶναι φρικτά, ἀνήκουστα, ἀπάνθρωπα.

Ἄλλοτε πάλι ἡ βιαιότητα καί ἡ αὐθαιρεσία τῶν Τούρκων ὁδηγεῖ κάποιους Ἕλληνες στὴν ἄρνηση τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ, ἀκόμα καί στὴν περιτομή. Οἱ ἄρνητές τότε κατακλύζονται ἀπὸ τύψεις συνειδήσεως. Συχνὰ καταφεύγουν στοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅπου ἐκφράζουν τὴ

μετάνοιά τους, εξαγνίζονται στό μυστήριο τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ἐνισχύονται μέ τήν πνευματική ἄσκηση. Καί σάν ριζώνει μέσα τους ἡ ἱερή ἀπόφαση, μέ τήν καθοδήγηση ἐμπειρων πνευματικῶν πατέρων φέρνουν τά βήματά τους στόν τόπο ὅπου ἀρνήθηκαν τόν σωτήρα Χριστό. Ἐκεῖ τώρα μέ παρρησία ὁμολογοῦν τό λάθος τους, διαλαλοῦν τήν ἀληθινή πίστη καί μέ εὐφροσύνη δέχονται τούς βασανισμούς καί τόν θάνατο γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ εἴδηση τοῦ μαρτυρίου τῶν πολυάθλων παιδιῶν τῆς Ἐκκλησίας κυκλοφοροῦσε σάν ἀστραπή σέ κάθε γωνιά τῆς τουρκοκρατούμενης γῆς μας. Ἀπό στόμα σέ στόμα, ἀπό γειτονιά σέ γειτονιά. Ἀναρρίπιζε τή φωτιά τῆς πίστες στήν καρδιά τῶν ταλαίπωρων ραγιάδων, ἐνίσχυε τήν ἀποσταμένη ἐλπίδα, γινόταν ἔλεγχος γιά τούς δειλούς, ἐνθάρρυνση γιά τούς ἀγωνιστές. Πότιζε μυστικά καί ἀθέατα, ἀλλά βαθιά καί οὐσιαστικά τόν πόθο γιά τή λευτεριά. Γιγάντωνε τή δύναμη τῆς ἀντίστασης στούς βίαιους ἐξισλαμισμούς. Γινόταν διήγηση στά μικρά παιδιά δημιουργώντας θαυμασμό καί πόθο μίμησης τῶν ἀσυμβίβαστων ἡρώων τῆς πίστες καί τῆς πατρίδας.

Κυρηνάιος στόν βαρύ Γολγοθᾶ τοῦ γένους ὁ κάθε νεομάρτυρας λάφρωνε τόν σταυρό τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνα καί στέργωνε τήν πίστη πώς ἡ λευτεριά θά ἔρθει, ἀρκεῖ νά φυλαχθεῖ τό πρῶτο καί τό μέγιστο: ἡ πίστη στόν Ἐλευθερωτή, τόν ἐσταυρωμένο καί ἀναστημένο Κύριο. Ἀρκεῖ νά μείνει τό γένος ἀσφαλισμένο στήν Κιβωτό τῆς σωτηρίας, τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Οἱ χριστιανοί μέ κάθε τρόπο φρόντιζαν νά συλλέγουν εὐλαβικά τά ἱερά

λείψανα τῶν θυμάτων τῆς τουρκικῆς θηριωδίας καί νά τά ἐνταφιάζουν μέ τιμή, ἀποδίδοντας χρέος εὐγνωμοσύνης στούς μαρτυρικούς ἀδελφούς. Τούς συγκλόνιζε τό θαυμαστό, γλυκύτατο φῶς πού συχνά τύλιγε τό βασανισμένο σῶμα τοῦ μάρτυρα, ἐπιβεβαίωση πώς ὁ οὐρανός στεφανώνει τόν γενναῖο ἀθλητή καί βραβεύει τήν ὁμολογία του.

Οἱ νεομάρτυρες ἀγιογραφοῦνται πολλές φορές ἀπό συγχρόνους τους, φίλους ἢ συγγενεῖς, μέ τήν παραδοσιακή φορεσιά τῆς ἐποχῆς, τή φουστανέλα καί τά τσαρούχια. Ἀναδεικνύονται προστάτες καί πολιοῦχοι πόλεων καί χωριῶν, πού καυχῶνται γιατί γέννησαν καί ἀνέθρεψαν ἕναν ἀξιοθαύμαστο πρόμαχο τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τῆς φυλῆς μας.

Πραγματικά, στούς βίους τῶν νεομαρτύρων ἀνιχνεύουμε τούς πνευματικούς προδρόμους τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας, αὐτούς πού ἄνοιξαν τόν δρόμο γιά τή λευτεριά καί πότισαν τίς ρίζες της μέ τό αἷμα τοῦ μαρτυρίου τους.

Ἐμεῖς οἱ Νεοέλληνες ζώντας ἀνέμελα σέ τούτη τήν πατρίδα, τήν ποτισμένη μέ αἵματα μαρτύρων καί ἡρώων, ἅς κρατοῦμε ἀναμμένη μέσα μας τή φλόγα τῶν νεομαρτύρων, γιά νά μεταλαμπαδεύεται τό φῶς ἀπό γενιά σέ γενιά, γιά νά κυματίζει ἀδιάκοπα τό λάβαρο τοῦ σταυροῦ στόν γλαυκό οὐρανό μας καί νά ἀσφαλίζει τό παρόν καί τό μέλλον μας. Ἔτσι θά εἶναι πάντα ἡ Ἑλλάδα μας φάρος πολιτισμοῦ στήν οἰκουμένη καί κοιτίδα τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰχνηλάτης

Αἱματοβαμμένη Νάουσα

Οἱ αἰῶνες κυλοῦν, μά ὁ
ραγιάς δέν συμφιλιώνεται μέ
τὴν ὑποδούλωση. Τά προεπαναστα-
τικά κινήματα ἀνδρώνουν τό πνεῦμα τῆς
ἀντίστασής του. Ἡ μεγάλη Ἐπανάσταση
τοῦ 1821 βρίσκει ψυχικά καί ὀργανωτικά
ἐτοιμοὺς τοὺς Ἕλληνες τῆς πανάρχαιας
ἐλληνικῆς γῆς, τῆς Μακεδονίας.

Παρόλο πού ὁ διοικητὴς τῆς Θεσσα-
λονίκης Ἐμποῦ Λουμπότ ἐπνίξε στό αἶ-
μα τὸν ἥρωικό ξεσηκωμό τῆς Χαλκιδι-
κῆς, ὅπου πρωτοστάτησε ὁ Ἐμμανουήλ
Παπὰς ἀπὸ τὸν Μάρτιο μέχρι τὸν Ὀκτώ-
βριο τοῦ 1821, οἱ Μακεδόνες δέν ὑπο-
στέλλουν τίς σημαῖες τους. Στόν μητρο-
πολιτικό ναό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου στή

Νάουσα, 19 Φεβρουαρίου 1822, Κυριακή
τῆς Ὁρθοδοξίας, σέ κλίμα πανηγυρικό,
κηρύττεται ἐπίσημα ἡ Ἐπανάσταση τῆς
Κεντρικῆς Μακεδονίας, τῆς Δυτικῆς Μα-
κεδονίας καί τοῦ Ὀλύμπου. Ἡ Μακεδο-
νία ἀδράχνει τὰ ὄπλα!

Τά ὀργανωμένα σώματα τοῦ Τσάμη
Καρατάσου κερδίζουν σκληρές μάχες
στή μονή τῆς Παναγίας Δοβρᾶ. Ὁ Μεχ-
μέτ ἀγὰς δέν μπορεῖ νά ἀνεχτεῖ τή βα-
ρειά του ἥττα καί προβαίνει σέ ἀντί-
ποινα. Μέ μανία ἐπιτίθεται στή Βέροια.
Αἰχμαλωσίες, θανατώσεις, ληστείες, συν-
θέτουν τή μελανή εἰκόνα τῆς δύστυχης
πόλης. Ἀπὸ τὴν περιοχή τῆς Ἑδεσσας
μέχρι τή Βέροια ὁδηγεῖ στή σφαγή χρι-

στιανικούς πληθυσμούς καί στην αγχόνη τόν ήγούμενο τής Παναγίας Δοβρά Γεράσιμο, τόν όποιο κρέμασε στην πλατεία 'Ωρολογίου τής Βέροιας.

Ο Έμπού Λουμπούτ καρφώνει στή συνέχεια τό μάτι του στή Νάουσα κι αναλαμβάνει ό ίδιος τήν επίθεση έναντίον της. Τήν πόλη υπερασπίζουν 4.000-5.000 έπαναστάτες Ναουσαίοι. Τούς ζητά νά καταθέσουν τά όπλα, «ίνα τύχουν συγγνώμης». Στην άρνησή τους ή πόλη πολιορκείται γιά δύο μήνες.

Ξημερώνει ή άποφράδα μέρα 18^η 'Απριλίου. Οί Τουρκοί καταφέρνουν νά μπουν στή Νάουσα από τήν πύλη του τείχους μπροστά από τόν ναό του 'Αγίου Γεωργίου. Χυμούν σάν πεινασμένες ύαινες κι ή Νάουσα γιά έξι μέρες παραδίδεται στό έλεος μιάς άπίστευτης βαρρότητας.

«Καθώς αίφνιδιαστικά καί αναπάντεχα όρμησαν οί έχθροί, φάνηκε πώς γιά τή Νάουσα άνοιξαν όλες μαζί οί πύλες τής κόλασης καί ξερνούσαν θανατικό... Τό γιαταγάνι αδιάκριτα θέριζε άγρια, βάρβαρα, σαδιστικά», περιγράφει τό δράμα τών κατοίκων ή άείμνηστη ιστορικός 'Αθηνά Τζινίκου στό πόνημά της «'Η Μακεδόνισσα στό θρύλο καί στην ιστορία».

Τρανό άμυντήριο άποδεικνύεται ό πύργος του Ζαφειράκη στά νοτιοδυτικά τής πόλης. Άμύνονται γιά τρείς μέρες ό Ζαφειράκης καί ό γιός του γερο-Καρατάσου Γιάννης μέ τά 500 παλληκάρια τους. Είναι έκπληκτικό νά βλέπει κανείς τίς άφοβες Ναουσαίες, νηστικές, διψασμένες, άυπνες, νά τροφοδοτουν διαρκώς μέ βόλια τούς πολεμιστές. 'Ανάμεσά τους πρωτοστατεί ή λεβέντισσα Ζαφειράκαινα. Μέ τήν αντίστασή τους διευκολύνουν τή φυγή πολλών χριστιανών. "Όταν όμως ό άποκλεισμός του πύργου

γίνεται στενότερος, οί πολιορκημένοι πραγματοποιουn έξοδο.

Σ' εκείνη τήν κοσμοχαλασιά, 22 'Απριλίου 1822, μανάδες σφίγγουν τά παιδιά στην άγκαλιά τους καί νεαρές κοπέλες τρέχουν πανικοβλημένες πρός τό ρέμα τής 'Αράπιτσας μήπως καί γλυτώσουν. 'Εκεί κορυφώνεται τό μεγαλείο τής άσκλάβωτης ψυχής τής Ναουσαίας γυναίκας. Μόλις άντιλαμβάνονται ότι ό έχθρός τίς έχει ζωσει, πέφτουν στ' άφρισμένα καταρρακτώδη νερά τής 'Αράπιτσας. Προτιμουn τόν ήρωικό, άξιοπρεπή θάνατο παρά μιά ζωή έξευτελιστική μέσα στην άτίμωση καί τή δουλοπρέπεια, κατά τόν Σπυρίδωνα Τρικούπη. "Ένα νέο Ζάλογγο ανασταίνεται. Μ' άτίμητο μαρτυρικό στεφάνι στολίζονται.

Κυριακή του Θωμά, 26 'Απριλίου, ό στρατάρχης διατάσσει νά θανατωθούν στην περιοχή Κιόσκι τής Νάουσας οί άντρες από 15 ως 65 χρονών. Οί δήμιοι άποκεφαλίζουν τούς χριστιανούς πού άρνούνται νά έξισλαμισθούν καί μένουν άκλόνητοι στην όρθόδοξη πίστη. Τό αίμα τους ρέει άφθονο. Τά πλατάνια, πού σώζονται μέχρι σήμερα, προξενούn φρίκη στον καθένα, κάθε φορά πού αναλογίζεται πώς από τά κλαδιά τους κρεμάστηκαν εκατοντάδες χριστιανοί. Οί άποκεφαλισμοί σταματούν μόνον, όταν οί Τουρκοί θεωρούν νά ξετυλίγεται μπροστά τους κάτι μοναδικό. "Εκπληκτοί βλέπουν νά περπατάει τό άπαγχονισμένο σώμα του ράφτη Νίκου Κοκοβίτη, πού λίγο πριν όμολόγησε πίστη στον Χριστό. Τό άκέφαλο σώμα του υπερπηδά κι ένα μικρό αύλάκι. Μόλις όμως ένας 'Αλβανός τό άγγιξε, άμέσως έπεσε κάτω. Οί όθωμανοί θεωρούν τό γεγονός θαύμα, γι' αυτό ό αίμοσταγής πασάς διατάσσει νά παύσουν οί σφαγές. Τή μνήμη τών 1.241

ΕΠΕΤΕΙΑΚΕΣ

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

άγιων νεομαρτύρων ή Έκκλησία της Νάουσας τιμᾶ κάθε χρόνο, τήν Κυριακή τοῦ Θωμά.

Άρκετοί Ναουσαῖοι ζητοῦν καταφύγιο στήν Κοζάνη. Ὁ νικητής Λουμπούτ ἔρχεται νά τιμωρήσει τούς Κοζανίτες, πού τούς παρέχουν ἄσυλο. Καί τότε οἱ Κοζανίτισσες βγάζουν ἀπό τόν λαμό τᾶ φλουριά τους, πού τούς τᾶ εἶχαν κρεμάσει οἱ ἄντρες τους σάν τήν πιό ἀσφαλή τράπεζα, καί τᾶ παραδίδουν στόν ἐπίσκοπο Βενιαμίν. Ὁ μητροπολίτης ἔρχεται στό χωριό Δρέπανο μέ τέσσερα μουλάρια φορτωμένα χρυσάφι. Ὁ Ἐμπού Λουμπούτ παίρνει τᾶ χρυσαφικά, χωρίς νά καταστρέψει τήν Κοζάνη.

Ἐπί μῆνες οἱ Μακεδόνες ἀπασχολοῦν τό ὀθωμανικό στράτευμα κι ἔτσι δίνουν ἄνεση κινήσεων στούς ξεσηκωμένους Ρουμελιῶτες καί Πελοποννήσιους. Γιά μία ἀκόμη φορά ἡ Μακεδονία ἀποδεικνύεται «Ἑλλάδος πρόφραγμα».

Ἡ ἐλευθερία βέβαια θά ἀργήσει γιά πολλά χρόνια ἀκόμη νά κάνει τήν ἀκριβή ἐμφάνισή της στή σκλάβια μακεδονική γῆ. Παρόλα αὐτά, πολλοί καί ἐξαίρετοι μακεδόνες ἀγωνιστές κατεβαίνουν στή Νότιο Ἑλλάδα, ἐνώνοντας τίς δυνάμεις τους μέ τούς ἐκεῖ ἐπαναστατημένους Ἕλληνες. Ὅλο τό Ἕθνος μιά γροθιά, πῶς νά μήν ἔρθει ἡ λευτεριά;

Ἑλληνίς

Γιορτάζοντας τᾶ 200 χρόνια ἀπό τήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821 οἱ ἐκδόσεις «Χριστιανική Ἑλπίς» προσφέρουν στό ἀναγνωστικό κοινό δύο ἀξιόλογα βιβλία, πού

- ἀναδεικνύουν τούς διαχρονικούς θησαυρούς τοῦ Γένους μας,
- τονώνουν τό ἐθνικό φρόνημα,
- προβάλλουν στούς σύγχρονους Ἕλληνες πρότυπα ἡρωισμοῦ καί ἀγιωσύνης.

Σμίλεψαν τή λευτεριά

Μαρίας Ἀλ. Γούδα,
Φιλόλογου-Θεολόγου

Πρόσωπα καί γεγονότα ἀπό τήν πρώτη ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης μέχρι καί τήν ἵδρυση τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους. Ἡρωικές μορφές πού μέ τίς σπάνιες ἀρετές τους συγκινοῦν καί ἐμπνέουν.

Τῆς λευτεριάς ματοβαμμένες ρίζες

Ἅγιες μορφές νεομαρτύρων, πού ἡ ἀντίστασή τους κράτησε τούς Ἕλληνες ἀδούλωτους στά χρόνια τῆς σκλαβιάς καί τό αἷμα τῆς θυσίας τους ἄρδευσε τό δένδρο τῆς λευτεριάς καί ἔγινε σπορά γιά τήν ἀνάσταση τοῦ Γένους.

Βιβλιοπωλεῖο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη,
ἢ e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

«Παιδιά τῆς Σαμαρίνας»

Μεσολόγγι...

ἄλλη μία ἔνδοξη σελίδα στήν ἑλληνική ἱστορία. Ἀπρίλιος τοῦ 1826. Οἱ ἥρωικοί ὑπερασπιστές μετά ἀπό πολύμηνη πολιορκία ἐτοιμάζουν τήν ἡρωική Ὑξοδο. Οἱ ἄγῶνες καί ἡ θυσία τους ἀποκτοῦν παγκόσμιες διαστάσεις.

Ἐκεῖ, στή “ντάπια” (προμαχώνας) τοῦ στρατηγοῦ Δημήτρη Μακρῆ, μάχεται ἡ ἔνδοξη μακεδονική φρουρά, στήν ὁποία συμμετέχουν καί πολλά παλληκάρια ἀπό τή Σαμαρίνα. Καθώς ὁ κλοιός γύρω ἀπό τό Μεσολόγγι ὅλο καί σφίγγει, ὁ ἀρχηγός τῆς ὁμάδας, Μίχος Φλώρος, ἐπιστρέφει στοῦ χωριό του, τή Σαμαρίνα, γιά νά πάρει μαζί του ἐνισχύσεις. Κάτω ἀπό τή μύτη τῶν Τούρκων, καταφέρνει νά φέρει σέ πέρας τήν ἀποστολή του καί νά συμπληρώσει τό σῶμα τῶν 120 ἀνδρῶν. Κατά τήν Ὑξοδο οἱ ἥρωικοί αὐτοί Βλάχοι συμμετέχουν, ὡς οἱ πιό δυνατοί μαχητές, στήν ἐμπροσθοφυλακή, ὥστε νά προφυλάξουν ὅσο περισσότερο γίνεται τά γυναικόπαιδα πού βγαίνουν ἀπό τό Μεσολόγγι. Ὅλοι μάχονται σκληρά, κρατώντας ἀπό ἕνα γιαταγάνι σέ κάθε χέρι κι ἀκόμη ἕνα ἀνάμεσα στά δόντια, ὅπως λέγεται.

Στήν ἄγρια μάχη ὁ Μίχος Φλώρος λαβώνεται βαριά. Τά λιγοστά παλληκάρια του, πού κατάφεραν νά ξεφύγουν ἀπό τόν χαλασμό, τόν παίρνουν μαζί τους. Μά ὁ καπετάνιος τους δέν ἀντέχει... Ψελλίζει τά τελευταῖα του λόγια κι ἀφήνει τήν τελευταία του πνοή στά χώματα πού μέ τόση ἀνδρεία ὑπερασπί-

στηκε. Τά παλληκάρια του, μή θέλοντας νά ξεχάσουν οὔτε λέξη ἀπό τήν ἱερή παρακαταθήκη του, τά γράφουν στίς φουστάνες τους καί παίρνουν τόν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Φτάνοντας στή Σαμαρίνα, ἀπλώνεται παντοῦ ὁ θρήνος. Μόνο 33 ἐπέστρεψαν ἀπό τοῦς 120... Τά

τελευταῖα λόγια τοῦ Φλώρου γίνονται μοιρολόι στά χεῖλη τῶν γυναικῶν καί περνοῦν ἀπό γενιά σέ γενιά, ταξιδεύουν καί σ’ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας:

**Ἔσεῖς παιδιά κλεφτόπουλα,
παιδιά τῆς Σαμαρίνας,
ἄν πάτε πάνω στά βουνά,
ψηλά στή Σαμαρίνα,
τουφέκια νά μή ρίξετε,
τραγούδια νά μήν πείτε...
Κι ἄν σᾶς ρωτήσῃ ἡ μάνα μου,
ἡ δόλια ἡ ἀδερφή μου,
μήν πείτε πῶς ἐχάθηκα,
πῶς εἶμαι σκοτωμένος.
Μά πείτε πῶς παντρεύτηκα,
πῆρα καλή γυναῖκα...**

Τό μοιρολόι μέ τό πέρασμα τῶν χρόνων γίνεται λεβέντικος χορός, πού μᾶς θυμίζει ἀκόμη καί σήμερα τήν ἀνδρεία καί τήν αὐταπάρνηση τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, πού τά ἔδωσαν ὅλα γιά τήν πατρίδα. Τά τραγούδια αὐτά, αὐτή τήν προφορική μας ἱστορία, ἄς κρατήσουμε ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ κι ἄς τή μεταλαμπαδεύσουμε κι ἐμεῖς στήν ἐπόμενη γενιά!

Ἑλ. Κουπουρτιάδου - Χουρπουλιάδου

Ἡ Πασχαλιά μας (Εβ 2,11-18)

Μιά μικρή Πασχαλιά εἶναι ἡ σημερινή γιορτή, ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου. Ἀρχίζει ἡ ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας, τοῦ σχεδίου τῆς θείας οἰκονομίας. Ψάλαμε στό Ἀπολυτίκιο: «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις...».

Ὁ Θεός κατέστρωσε ἓνα μυστικό σχέδιο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου προαιώνια, τότε πού ἀκόμη δέν ὑπῆρχε ὁ ἄνθρωπος. Μά γιὰ ποιόν τό κατέστρωσε; Γιά τόν ἄνθρωπο πού ἐπρόκειτο νά πλάσει. Γνώριζε ὁ Θεός ὅτι τό ἀγάπημένο του πλάσμα θά πέσει· γνώριζε ὅλη τὴν ἀθλιότητα στήν ὁποία θά καταντήσει. Γι' αὐτό ἐξ ἀρχῆς, ὅπως σχεδίασε τὴν πλάση τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι προγραμματίσε καὶ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ του γιὰ τὴν ἀνάπλαση τοῦ ἀνθρώπου. Πρόκειται γιὰ ἓνα «μυστήριο», ἓνα μυστικό σχέδιο, τό ὁποῖο ἀρχίζει νά πραγματοποιεῖται σήμερα μέ τόν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου. Σήμερα φανερώνεται τό μυστικό τοῦ Θεοῦ. Σήμερα γιορτάζουμε τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ μέσα στή μήτρα τῆς Παρθένου. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη φάτνη! Ἀπὸ τὴν παρθένο Μαρία ὁ Θεός λαμβάνει σάρκα καὶ αἷμα -κοινωνεῖ «σὰρκὸς καὶ αἵματος» (βλ. Εβ 2,14)- καὶ γίνεται ὅμοιος μέ μᾶς ἐκτός ἁμαρτίας, γιὰ νά μᾶς κάνει καὶ μᾶς ὁμοίους μέ τόν ἑαυτό του, ἀνθρωπόθεους, κοινωνούς τῆς θείας φύσεως, γιὰ νά μᾶς χαρίσει τὴ σωτηρία, τὴ λύτρωση, τὴν ἀνάπλαση, τὴν

ἄφθαρτη δόξα!

Μιά δόξα ἀπερίγραπτη, μιά δόξα ἀνέκφραστη, θά ἀπολαμβάνουμε, ἀδέλφια μου, στὸν αἰώνιο παράδεισο ὡς κοινωνοὶ τῆς θείας φύσεως. Τό βλέπουμε στό πρῶτο πείραμα πού ἔγινε καὶ πέτυχε! Τό πρῶτο πείραμα αὐτῆς τῆς θεώσεως, αὐτῆς τῆς δόξας, τοῦ ἄφθαστου θεϊκοῦ μεγαλείου εἶναι ἡ παρθένος Μαρία. Μέ τόν Εὐαγγελισμό ἡ Κεχαριτωμένη ἀγιάζεται, εἶναι ὁ πρῶτος τέλειος ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, τό ὑπόδειγμα τῆς νέας ἀνθρωπότητος πού δημιουργεῖ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός.

Γι' αὐτό εἶπα ὅτι ὁ Εὐαγγελισμός εἶναι ἡ ἀνάσταση, ἡ πασχαλιά τῆς Παναγίας, ἀλλὰ καὶ δική μας πασχαλιά.

Εἶναι καταπληκτικό! Ὅπως ἡ Παναγία συνέλαβε μέ Πνεῦμα ἅγιο καὶ γέννησε τόν Ἰησοῦ Χριστό, ἔτσι κάθε πιστός μπορεῖ μέ τό Πνεῦμα τό ἅγιο νά συλλάβει καὶ νά γεννήσει τόν Χριστό! Naί, ὁ Χριστός γεννιέται στὸν ἴδιο τόν ἑαυτό μου, ὅταν ὁ ἑαυτός μου ἀναγεννιέται καὶ ἀναπλάθεται. Μέ τό Βάπτισμά μας, ὑπενθυμίζω, παύουμε νά εἴμαστε αὐτοὶ πού ἤμασταν. Εἴμαστε πλέον ἓνας ἄλλος Χριστός, γι' αὐτό καὶ παίρνουμε τό ὄνομά του, καλούμαστε «χριστιανοί». Ὁ Χριστός παίρνει τόν ἁμαρτωλὸ ἑαυτό μας καὶ τόν θανατώνει, τόν χωνεύει στὸν τάφο του καὶ μᾶς δίνει τόν ἑαυτό του. Καὶ θέλει στό ἐξῆς νά βλέπει στὸν ἑαυτό μας σάν σέ καθρέφτη τόν ἑαυτό του καὶ ἐμεῖς νά βλέπουμε σ' Αὐτόν σάν σέ καθρέφτη τόν ἑαυτό μας. «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτί-

σθημεν, Χριστὸν ἐνεδύθημεν», ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας.

Ἀλλά τῇ μεγάλῃ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἀδελφία μου, πού ἡχεῖ τό χαρμόσυνο «εὐαγγελίζου γῇ χαρὰν μεγάλην, αἰνεῖτε οὐρανοὶ Θεοῦ τὴν δόξαν» καὶ νιώθει ἡ καρδιά μας σκιρτήματα ἀγαλλίασης καὶ εὐφροσύνης, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ καὶ στό δεύτερο γεγονός πού γιορτάζουμε, τό γεγονός τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας, πού συνδέεται ἄμεσα μέ τό γεγονός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Οἱ πρόγονοί μας ἀποφάσισαν νὰ πεθάνουν γιὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν. Τοῦτο ἀκριβῶς θέλω νὰ τονίσω στὸν ἐαυτό μου καὶ σ' ὅλους τοὺς Νεοέλληνες. Ὅπως ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς χάρισε τὴ λύτρωση, τὴν αἰώνια λευτεριά, ὄχι μέ διαταγὴ οὔτε μέ μιὰ συνθηκολόγηση μέ τὸν σατανᾶ, ὄχι, ἀλλὰ μέ τὴν ἐσχάτη συγκατάβαση καὶ ταπείνωσή του -καταδέχθηκε νὰ γίνῃ ἄνθρωπος καὶ μάλιστα νὰ πεθάνῃ-, ἔτσι ἀκριβῶς καὶ τῇ λευτερίᾳ οἱ πρόγονοί μας μᾶς τὴ χάρισαν ὄχι μέ συνθήκες καὶ μέ συμβάσεις πολιτικές -στό τέλος ἐμφανίσθηκαν αὐτές-, ἀλλὰ μέ τὴν ἀπόφαση οἱ ἴδιοι νὰ πεθάνουν.

Ναί, αὐτό ἀποφάσισαν. Ὁ Κολοκοτρώνης τό ἔλεγε: «Αὐτό πού κάναμε ἦταν μιὰ τρέλα. Ἀποφασίσαμε νὰ πεθάνουμε γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερία». Ἀλλά αὐτὴ ἡ τρέλα εἶναι πού ἐλευθέρωσε τὸν τόπο. Μέ τὸν θάνατό τους μᾶς χάρισαν τὴ λευτεριά. «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν», λέγει ὁ Κύριος, «ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει» (Ἰω 12,24). Μόνο ἡ θυσία μπορεῖ νὰ φέρει λευτεριά. Καὶ οἱ πρόγονοί μας ἀποφάσισαν νὰ θυσιάσθουν καὶ θυσιάσθηκαν. Ποιὸς νὰ μετρήσῃ τίς σφαγές, τὰ βάσανα, τό τί ὑπέφεραν; Ἀδυνατοῦν τὰ λόγια νὰ περιγράψουν τὰ παθήματά τους, ὥσπου νὰ προβάλλῃ ἡ λευτεριά «ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά»!

Τό χρέος τῶν Νεοελλήνων πρὸς ὅλους ἐκείνους πού θυσιάσθηκαν εἶναι ἀνεξόφλητο. Δέν ἐξαντλεῖται μέ γιορτές καὶ ἐγκώμια, παρελάσεις καὶ στεφάνια, ὄχι! Ξοφλοῦμε τό χρέος μέ βαθειὰ εὐγνωμοσύνη. Μέ εὐγνωμοσύνη πού ἐμπνέει καὶ σέ μᾶς φρόνημα θυσίας, πίστες στὸν Θεό καὶ ἀγάπης στὴν πατρίδα.

Σήμερα -κρίμα!- χάνουμε ὅ,τι μέ αἷμα ἀπέκτησαν οἱ πρόγονοί μας... Τό χάνουμε, διότι ξενόφερτα ἦθη, νέα πνεύματα, καινούργιες ιδέες ἔρχονται νὰ δημιουργήσουν φοβερότερη σκλαβιά. Τρέμει κανεὶς ὅταν ἀναλογίζεται πού βαδίζει ἡ χώρα μας, πού βαδίζουν οἱ ἄρχοντες, πού βαδίζει ἡ νεολαία, πού βαδίζει ἡ πατρίδα αὐτή, πού εἶναι σπαρμένη μέ αἵματα καὶ κόκκαλα ἡρώων!... Βαδίζει πρὸς τὸν χαμό, πρὸς τὴν καταστροφή. Γι' αὐτό, μαζί μέ τὰ ἐπινίκια καὶ τὰ θριαμβευτικὰ ἄσματα, νὰ ὑψώσουμε θερμὴ δέηση: «Κύριε τῶν δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ· ἄλλον γὰρ ἐκτός σου βοηθὸν ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν. Κύριε τῶν δυνάμεων, ἐλέησον ἡμᾶς». Ἀμήν!

Στέργιος Ν. Σάκκος

Παρακλήσιο Ἀπ. Παύλου, Φίλυρο 25-3-97

Ένας άδολος φιλέλληνας

Δέν γεννήθηκαν σέ χώματα ελληνικά. Γνώρισαν όμως καί θαύμασαν βαθιά τόν άρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Συγκινήθηκαν καί ένθουσιάστηκαν μέ τόν μεγάλο ξεσηκωμό. Τούς συνεπήρε ή αγάπη στήν έλευθερία, ό γενναίος καί άκάματος άγώνας μέ σύνθημα «Έλευθερία ή θάνατος!». Άκούμπησαν ίσως εκεί καί τή δική τους διαμαρτυρία ένάντια στίς άπολυταρχικές κυβερνήσεις τους· βρήκαν τήν εύκαιρία νά έκφράσουν τούς πόνους καί τούς πόθους τής δικής τους ψυχής.

“Έτσι ρίχτηκαν στόν Άγώνα οί φιλέλληνες. Άλλοι στά πεδία τής μάχης κι άλλοι στά φιλελληνικά κοιμιτάτα, πού όργάνωναν άποστολές μέ πολεμοφόδια, χρήματα, τρόφιμα... Άλλοι πάλι προσπαθούσαν νά εύαισθητοποιήσουν τήν κοινή γνώμη μέ διάφορες έκδηλώσεις, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, έκθέσεις μέ ζωγραφικούς πίνακες, έκτυπώσεις λιθογραφιών... Άκόμη

καί πάνω σέ άντικείμενα καθημερινής χρήσης (π.χ. πιάτα, σαπούνια, άρώματα) άπεικόνιζαν πρόσωπα καί γεγονότα άπό τή μαχόμενη Έλλάδα!

Τόν Μάιο του 1822 συστήθηκε επίσημα τό Τάγμα τών Φιλελλήνων, κυρίως άπό Γάλλους, Ίταλούς, Γερμανούς καί Πολωνούς. Στίς 4 Ίουλίου όμως τής ίδιας χρονιάς, στή μάχη του Πέτα, τό τάγμα αυτό υπέστη όλοσχερή καταστροφή. «Τά χάσαμε όλα, πλην τής τιμής», είπε στήν άναφορά του πρός τόν άρχηγό τής έκστρατείας Μαυροκορδάτο ό διασωθείς στρατηγός Νόρμαν.

“Όσοι επέζησαν όδηγήθηκαν στό Μεσολόγγι. Έκεί τούς περιέθαλψε ό έλβετός γιατρός **Ίωάννης Ίάκωβος Μάγερ**, ένας διακεκριμένος φιλέλληνας.

Είχε μάθει τήν ελληνική γλώσσα καί είχε ήδη μελετήσει τήν άρχαία ελληνική φιλολογία, όταν ήρθε στό Μεσολόγγι, όπου βαπτίστηκε όρθόδοξος καί πήρε γιά σύζυγό του τή μεσολογγίτισσα άρ-

χοντοπούλα Ἀλτάνη Ἰγγλέζου. Στό μεγάλο τους ἀρχοντικό - στόν πάνω ὄροφο- ἐγκατέστησε τό νοσοκομεῖο του, ὅπου ὁ ἴδιος πρόσφερε τίς ὑπηρεσίες του, ὅπως καί στό φαρμακεῖο του. Τό ἰσόγειο τοῦ σπιτιοῦ του μετέβαλε σέ τυπογραφεῖο. Δραστήριος καί ἀεικίνητος, μέ ξέχειλη τήν καρδιά του ἀπό τήν ἀγάπη του γιά τήν Ἑλλάδα ἐπιδόθηκε καί σέ τοῦτο τό μεγάλο ἔργο. Μέ πρωτόγονα μέσα, μέ ἐλάχιστα τυπογραφικά στοιχεῖα, μέ προσωπικό σχεδόν ἀνύπαρκτο, μέσα σέ ἀντίξοες συνθήκες, ἀλλά μέ ὅλες τίς δυνάμεις καί τά τάλέντα του, δούλεψε γιά τήν ἔκδοση ἐφημερίδας· μέσα ἀπό τίς σελίδες της μετέφερε τόν παλμό τοῦ πολιορκημένου Μεσολογγίου. Στό τυπογραφεῖο του ἐκδόθηκε καί ὁ «Ὑμνος εἰς τήν Ἐλευθερίαν» τοῦ Διονύσιου Σολωμοῦ.

Ἡ ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας του -μέ τίτλο «Ἑλληνικά Χρονικά»- ἄρχισε τήν Πρωτοχρονιά τοῦ 1824 καί σταμάτησε στίς 20 Φεβρουαρίου 1826, ὅταν τό τυπογραφεῖο του καταστράφηκε ἀπό τουρκική βόμβα. Στό πρωτελευταῖο φύλλο, μέ ἡμερομηνία 3 Φεβρουαρίου 1826, διαβάζουμε: «Ἐφοδοί συνεχεῖς καί μάχαι ἀπό ξηρᾶς καί θαλάσσης ἀλλεπάλληλοι δέν μᾶς ἄφηναν νά λάβωμεν καθόλου τήν ἀναπνοήν μας, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου 1.500 ἀδελφοί μας κατέβησαν εἰς τοὺς τάφους. Καθ' ὅλον δέ τό μέγα καί τρομερόν τοῦτο

στάδιον, ἡ Εὐρώπη ἐστάθη ἀτάραχος καί ἴσως ἐχύθη ὑπέρ ἡμῶν κάποιο κρυφόν δάκρυον, ἀλλ' αἱ ἄκαμπται καρδίαι τινῶν διπλωματικῶν τῆς Εὐρώπης δέν ἐθεώρησαν παρ' ὡς ἀπελπισμένους ὅλους αὐτοὺς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας μας. Ἀλλοίμονον ὅμως! Κατέστησαν σιδηροὺς τοὺς βραχίονάς μας καί ἔδωσαν νέαν καρτερίαν εἰς τὰς ψυχὰς μας, ὅχι ἡ ἀπελπισία, ἀλλ' ἡ ὑπέρ Πατρίδος μας ἀγάπη, ὁ ὑπέρ Χριστοῦ ἔρως καί ἡ σταθερά μας τελευταία ἀπόφασις, τοῦ νά ζήσωμεν Χριστιανοὶ ἐλεύθεροι εἰδεμή νά χαθῶμεν».

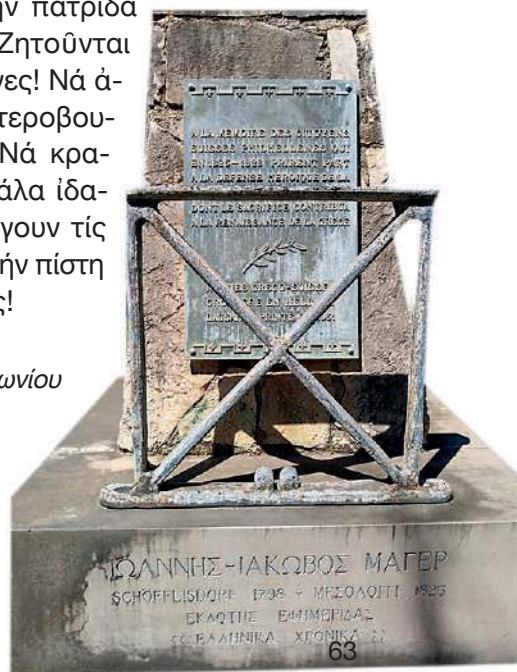
Ὁ Μάγερ ἀκολούθησε τήν ἡρωική Ἔξοδο. Λίγο πρὶν, ἔστειλε μιά ἐπιστολή στήν ὁποία γράφει: «Ζῶμεν τὰς τελευταίας μας στιγμάς... Ἐμέ καθιστᾷ ὑπερήφανον ἡ σκέψις ὅτι τό αἷμα ἐνός Ἑλβετοῦ, ἐνός ἀπογόνου τοῦ Γουλιέλμου Τέλλου, μέλλει νά συμμιχθῇ μέ τό αἷμα τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος». Στίς 10 Ἀπριλίου 1826 σφράγισε τήν ἀγάπη του γιά τήν Ἑλλάδα μέ τό αἷμα τῆς θυσίας του.

Γνήσιος φιλέλληνας! Ἀγάπησε ἅδολα τήν Ἑλλάδα μας. Πίστεψε στή δύναμη τοῦ πνεύματός της, στό δίκαιο τοῦ Ἀγῶνα της, καί τήν ὑπηρετήσε ξεχνώντας τόν ἑαυτό του.

Ζητοῦνται καί σήμερα -ὄχι μακριά στά ξένα, ἀλλά στήν ἴδια τήν πατρίδα μας- φιλέλληνες! Ζητοῦνται Ἕλληνες φιλέλληνες! Νά ἀγαποῦν δίχως ὑστεροβουλία τήν Ἑλλάδα! Νά κρατοῦν ψηλά τὰ μεγάλα ἰδανικά της, νά φυλάγουν τίς Θερμοπύλες της: τήν πίστη καί τή λεβεντιά της!

Β. Ἀντωνίου

*Μνημεῖο Μάγερ,
Κῆπος ἡρώων,
Μεσολόγγι*

«Τόσων δακρύων»

Ο γερο-Συμεών περιμένει στην πόρτα της Ύπαπαντης. Κοιτάζει μακριά μέ προσμονή, αλλά δέν φαίνεται κανένας στόν δρόμο. Έρήμωσε αυτός ό τόπος από μανάδες μέ παιδιά στην άγκαλιά τους νά τά πάν στόν ναό νά τά εύλογήσουν, νά τά σαραντίσουν, νά τά βαφτίσουν.

Αυτή ή χώρα δέν εΐναι μικρή, όπως μās όνειδΐζουν καΐ μās άπειλούν οΐ πολυπληθείς γείτονές μας άπέναντι στό Αΐγαΐο. Δέν εΐναι καθόλου μικρή, εΐναι άδεια. Άδειες οΐ άγκαλιές, άδεια τά χωριά καΐ τά νησιά, οΐ πλαγιές κι οΐ κάμποι.

Ό έλληνισμός έχει 4.000 χρόνια συνεχούς παρουσίας σ΄ αυτήν τή γωνιά του κόσμου, συνεχούς παρά τίς άτελείωτες έπιδρομές άλλοφύλων, συμβιώσεις, μετακινήσεις, άφομοιώσεις, δουλείες, ανταλλαγές, μεταναστεύσεις, συμπίεσεις, μέ ό,τι τέλος πάντων έφερε τό ποτάμι του χρόνου στόν δρόμο μας. Τίποτε δέν σταμάτησε τήν πορεία μας.

Τώρα όμως γιά πρώτη φορά φαίνεται ότι έμείς οΐ ΐδιοι, μόνοι μας, άποφασΐσαμε κάτι άλλο γιά μās.

Τά στοιχεΐα εΐναι ψυχρά μαθηματικά. Σέ λίγα χρόνια κινδυνεύουμε νά άφανι-

στούμε. Ή τελευταΐα εύρωπαϊκή στατιστική έρευνα δΐνει καΐ στην Έλλάδα τήν πρώτη θέση (31%) στά νοικοκυριά του ενός άτομου. Άκολουθούν στή δεύτερη θέση (25%) τά άνδρόγυνα πού έπιλέγουν νά μήν κάνουν παιδιά. Στην τρίτη μόλις θέση (21,9%) βρίσκονται τά άνδρόγυνα μέ παιδιά. Τήν τέταρτη θέση (15,7%) κατέχουν πάσης φύσεως σύμφωνα καΐ συμβιώσεις. Καΐ στην πέμπτη θέση (6,3%) οΐ μονογονεΐκές οικογένειες καΐ τά παιδιά χωρίς γονείς.

Κι όταν βέβαια αναφερόμαστε σέ άνδρόγυνα μέ παιδιά, έννοούμε μέ ένα παιδί (45,8%), δύο παιδιά (44,2%), τρία παιδιά καΐ πάνω (10%).

Μιλούσα πρίν λίγο καιρό στό τηλέφωνο μέ μιά Άρμένισσα πού ζεΐ μέ τήν οικογένειά της στην Έλλάδα. Μοϋ έξηγοϋσε τί γίνεται στό Ναγκόρνο-Καραμπάχ καΐ επί μία ώρα σπάραζε στό κλάμα.

- Χάσαμε μέσα σέ δύο μήνες 5.000 στρατιώτες στόν πόλεμο, παλληκάρια πού μπορούσαν νά κάνουν οικογένεια, νά κάνουν παιδιά. Άγαπώ τό έθνος μου, εΐναι μόνο του στόν κόσμο. Θέλω νά ζήσει τό έθνος μου. Αυτό πού γίνεται τώρα εΐναι σάν μιά καινούργια γενοκτονία.

- Πόσο πληθυσμό έχει σήμερα η Αρμενία; τή ρωτάω.

- Δύο-τρία εκατομμύρια. Καί έπτά περίπου εκατομμύρια είμαστε σκορπισμένοι σέ όλο τόν κόσμο. Πονάω νά μή χαθεί τό έθνος μου.

- Μή φοβάσαι, τής λέω, ή Αρμενία δέν θά χαθεί, γιατί δέν θέλετε νά χαθεί... Αδύνατον έθνος τόσων δακρύων αιώνων νά χαθεί. Γιά τήν Έλλάδα όμως δέν είμαι καθόλου σίγουρη.

Ή Αρμενία εξακολουθεί νά θρηνεί γιά τά καινούργια πάθη του λαού της άπ' τούς Τούρκους. Γνωστό άλλωστε ότι Ρώσοι -παρά τίς όψιμες λυκοφιλίες-, Αρμένιοι καί Έλληνες είναι γιά τούς Τούρκους οί μεγαλύτεροι έχθροί τους.

Οί Έλληνες όμως δέν χρειαζόμαστε πλέον έχθρούς γιά νά μäs άφανίσουν. Τή γενοκτονία τήν έπιτελούμε μόνοι μας. Ύπογεννητικότητα καί έκτρώσεις, οί μεγαλύτεροι άριθμοί στήν Εύρώπη. Φαίνεται πλέον ξεκάθαρα ότι δέν μäs νοιάζει έμäs τούς ίδιους νά συνεχίσουμε, πόσο μάλλον νά γίνουμε έθνος δακρύων, γιά νά σωθούμε.

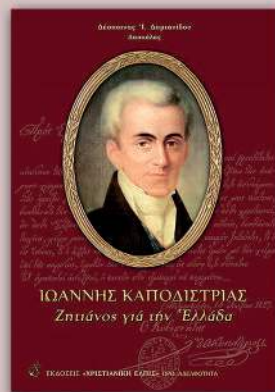
Τά 100 χρόνια τής παλιγγενεσίας χαράχτηκαν άπό τή Μικρασιατική καταστροφή. Στά 200 είναι μπροστά στήν πόρτα μας ή έθνολογική μας έξαφάνιση. Γι' αυτό ή μόνη έπείγουσα Μεγάλη Ίδέα πού είναι άνάγκη νά μäs συνεπάρεi είναι νά άντιστρέψουμε τά στατιστικά δεδομένα. Κι αυτό θά τό κάνουμε μόνο έμείς, μόνοι μας. Άς άφήσουμε τούς πολιτικούς μας στήν ήσυχία τους! Αύριο θά είναι πολιτικοί χωρίς πόλεις καί χωρίς πολίτες... Άλλά καί πάλι δέν θά θέλουν -καί γι' αυτό καί δέν θά μπορούν- νά καταλάβουν τίποτα.

Θυμάμαι, πρίν πολλά χρόνια σέ μία έκδήλωση κατά τών έκτρώσεων, μία κυρία νά ώρύεται: «Α! ώστε έτσι, θέλετε νά γεννάμε παιδιά γιά νά τά στέλνουμε νά πολεμήσουν τούς Τούρκους». Όχι, κυρία μου, όχι γι' αυτό! Γιά νά πολεμήσουμε τήν άνυπαρξία.

Ό γερο-Συμεών άκόμα περιμένει. Ένας άλλος ιερέας, ό παπα-Δημήτρης, δέν περιμένει πλέον τίποτα. «Στήν ένορία μου», λέει, «τό 2018 είχαμε 160 κηδείες, 6 γάμους, 3 βαπτίσεις».

Ποιές γιορτές γιά τά 200 χρόνια; Μάλλον τίτλοι τέλους.

Ζ.Γ.

**Δ. Δαμιανίδου,
ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ,
Ζητιάνος
γιά τήν Έλλάδα**

190 χρόνια
άπό τόν θάνατό του
κυκλοφορείται
σέ β' έκδοση
άπό τίς εκδόσεις
«Χριστιανική Έλπις»

* Παρουσιάζει μία ολοκληρωμένη εικόνα του Κυβερνήτη αλλά καί του ιστορικού πλαισίου τής έποχής.

* Προκαλεί θαυμασμό καί έμπνέει σεβασμό γιά τόν άνθρωπο πού πρόσφερε τά πάντα γιά τήν Έλλάδα.

* Διαβάζεται εύχάριστα, καθώς είναι γραμμένο άπλά καί μέ σαφήνεια.

Παραγγελίες

στό βιβλιοπωλείο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5,
Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 274518

ή
στό e-shop

<http://books.apolytrosis.gr>

Στόν έορτασμό τῶν 200 χρόνων

Μικρό παιδί τοῦ Δημοτικού Σχολείου, θυμάμαι, γιόρταζα μέ τή λαμπρότητα πού επέβαλε ἡ ἐποχή τήν ἐπέτειο τοῦ 1821: μέ θεατρικές παραστάσεις, παιδικῆς βέβαια ἀπόδοσης, μέ κείμενα, μέ ποιήματα ἀπό σχολικά καί ἐξωσχολικά βιβλία, μέ τή συμμετοχή ὅλης τῆς μικρῆς κοινωνίας τοῦ χωριοῦ ὅπου ἐπιδημοῦσαμε οἰκογενιακῶς.

Σήμερα, μέσα στή νωθρότητα καί τήν ἄρνηση τῶν καιρῶν μας, μέ τήν ἀπειλή τοῦ κορωνοϊοῦ νά ἐκμηδενίζει καί τήν παραμικρή ἐκδήλωση, δέν βρίσκω καταλληλότερο τρόπο νά γιορτάσω τή νέα ἐπέτειο ἀπό τό νά ἀνατρέξω στά βιβλία τῶν μαθητικῶν μου χρόνων, πού γιά καλή μου τύχη βρίσκονται ἀκόμη στή βιβλιοθήκη μου. Γιατί οἱ λογοτέχνες καί οἱ ποιητές πού φιλοξενοῦνται στίς σελίδες τους δέν μασοῦν τά λόγια τους πάνω σέ ἐθνικά θέματα, ὅπως αὐτό τοῦ 1821...

Σκαλίζω τά ἀναγνωστικά μου τοῦ Δημοτικού Σχολείου, τά Νεοελληνικά Κείμενα Γυμνασίου καί Λυκείου, χαϊδεύω λές τίς κιτρινισμένες σελίδες τους. Μπρός στά μάτια μου προβάλλει σωστός θησαυρός: Ἡ Σουλιωτοπούλα, Τό Φίλημα, τό ποίημα τῆς Δέσπως, τοῦ Ματρόζου, οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι, κείμενα γιά τούς φιλέλληνες καί ἐθνικούς εὐεργέτες, ὁ Ἐθνικός Ὕμνος, Τά Μεσσολογγίτικα Χριστούγεννα, τό ποίημα «Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μου» καί τόσα ἄλλα.

Ἐνα ἀπ' ὅλα τά κείμενα μέ κλέβει λίγο περισσότερο. Στέκομαι καί τό διαβάζω μέ προσοχή. Πρόκειται γιά τό διήγημα τοῦ Δημήτρη Καμπούρογλου, «Ὁ

Ἅγιος Δημήτριος τοῦ Σέγκου». Τό βρίσκω σέ ἕναν τόμο ἀπό τά «Ἀγαπημένα μου διηγήματα», πολύτομη ἀνθολογία λογοτεχνικῶν κειμένων, προσφιλές ἐξωσχολικό ἀνάγνωσμα τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας.

Παρουσιάζεται στό διήγημα τό Κάστρο τῶν Ἀθηνῶν, δηλαδή ἡ Ἀκρόπολη, καί ὁ νεοφερμένος τοῦρκος ἀγᾶς του βλοσυρός καί ἄγριος νά σκορπᾷ γύρω του τόν τρόπο στίς 25 Ὀκτωβρίου 1656.

Ὁ ἀφέντης εἶναι στίς κακιές. Ὡστόσο παρατηρεῖ ἕνα ἀδιάκοπο πήγαινε-ἔλα στόν ναό κάτω ἀπό τήν Ἀκρόπολη. Χριστιανοί φαίνονται νά εἶναι, βέβαια. Μέ φοβέρες καί ἀπειλές, πού σκορπᾷ γύρω του, μαθαίνει γιά τήν ἐπικείμενη γιορτή τοῦ Ἀη-Δημήτρη, αὔριο. Ἐνα σατανικό σχέδιο περνᾷ ἀπό τόν δολερό νοῦ του. Δίνει αὐστηρή ἐντολή νά λειτουργήσει μόνον αὐτή ἡ ἐκκλησία αὔριο, προσποιοῦμενος συμπάθεια γιά τόν Ἅγιο καί τούς πιστούς. Ὅλοι νά πάνε, παραγγέλλει, γιά περισσότερη τιμή στή γιορτή. Ἄλλα ὅμως ἐτοιμάζει. Ὅταν ὅλοι θά 'ναι μέσα στήν ἐκκλησία, ὥστε «οὔτε μῆλο νά μήν πέφτει», θά δώσει ἐντολή στόν τοπτζήμπαση νά λαλήσει τό κανόνι τῆς Ἀκρόπολης κατά τή μεριά τοῦ Ἀη-Δημήτρη. Θά φέρει μάλιστα καί τή μεγάλη λουμπάρδα, ὥστε «πέτρες καί χῶμα καί κορμιά νά γίνουν ἕνα, ἔτσι πού νά σιχαθοῦν νά τά φᾶνε κι αὐτά τά σκυλιά καί τά κοράκια». Ὅλα φαίνεται νά τοῦ ἔρχονται βολικά.

Τά κανόνια ἐτοιμάζονται, μαζί κι ἡ μεγάλη λουμπάρδα. Φαίνεται πῶς τό σχέδιο τοῦ ἀγᾶ θά ἔχει μεγάλη ἐπιτυχία. Μά ἄλλα εἶναι τά σχέδια τοῦ Θεοῦ. Πρίν

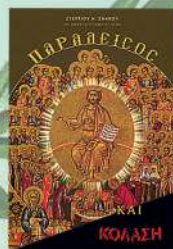
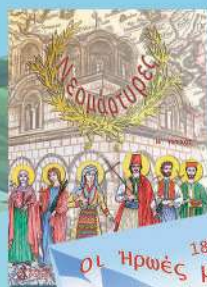
προλάβει ο άγας νά δώσει τό σύνθημα γιά τό μπουρλότο, βροχή καταρρακτώδης πέφτει από τόν ούρανό. Νά, μιά άστραπή σχίζει τόν ούρανό. Κεραυνός πέφτει πάνω στή μπαρουταποθήκη τών Προπυλαίων. Καταστροφή καί όλεθρος. «Είναι καλός σημαδευτής ο τοπτζήμπασης, μά καλύτερος ο ούρανός», σχολιάζει ο Δημήτρης Καμπούρογλου. Καί συνεχίζει: «Τά κανόνια σκορπίστηκαν, ή λουμπάρδα έγινε χάλι. Πέτρες καί χώμα καί κορμιά έγιναν ένα, έτσι πού τά σιχάθηκαν νά τά φάνε κι αυτά τά σκυλιά καί τά κοράκια». Χάθηκε ο άγας, χάθηκε κι ο τοπτζήμπασης. Μόνο τό δεξί του χέρι βρέθηκε κατά τόν Άη-Δημήτρη, κρατώντας ακόμη τό άλειμματοκέρι νά βάλει τή φωτιά. Τό θαύμα μαθεύτηκε παντού. Κι ο Άη-Δημήτρης πήρε μέ τό δίκιο του τό παρανόμι πού του 'πρεπε, κι ίσαμε τώρα λέγεται Λουμπαρδιάρης, δηλαδή βομβαρδιστής.

Τοποθετώ τό βιβλίο στή θέση του. Μέ τέτοια άναγνώσματα, σκέφτομαι, μπορεί κανείς νά γιορτάζει, μά καί νά μεταλαμπαδεύει τά μηνύματα καί στίς νεότερες γενιές.

Έλ. Μουρατίδου-
Αϊναλίδου

ΒΙΒΛΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Μορφές που ξεχώρισαν

Όλα τὰ χαρίσματα στήν ανάσταση τῆς πατρίδας!

Θά φανταζόσασταν ποτέ ἓνα μεγαλοκεφαλαιούχο νά σεργιανᾷ σέ σοκάκια ἀναζητώντας ἀναγκεμένους γιά νά τούς βοηθήσει; Σέ αὐτό τόν κατάλογο τῶν σπάνιων ἀνθρώπων συγκαταλέγεται ὁ Γεώργιος Σταύρου. Μπορεῖ ἡ ζωὴ νά τοῦ ἦταν εὐνοϊκὴ, ἀλλὰ κι αὐτός ὡς ἔξυπνος ἔμπορος ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία κι ἀξιοποίησε τόν πλοῦτο καὶ τὴν κοινωνικὴ του θέση γιά νά ξαναγεννηθεῖ ἡ Ἑλλάδα.

Γεννιέται στὰ Ἰωάννινα τόν Ἰανουάριο τοῦ 1788. Σπουδάζει στὴ Μπαλαναία Σχολή καὶ στὴν Καπλάνειο μέ σχολάρχῃ τόν εὐρύμαθῃ Ἀθανάσιο Ψαλλίδα. Ὁ πατέρας του Σταῦρος Ἰωάννου ὑπῆρξε τρόπον τινά ὑπουργὸς οἰκονομικῶν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ἕνας κορυφαῖος ἔμπορος ἀλλὰ καὶ σημαίνων παράγων στὴ γιαννιώτικη κοινωνία μέ ποικίλη δράση.

Λόγω ἐργασίας μετακομίζουν στὴ Βιέννη κι ἐκεῖ ὁ Γεώργιος συνεχίζει τίς σπουδές του στὰ οἰκονομικά, ἐνῶ σύντομα ἀναλαμβάνει τίς πατρικὲς ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις. Μαθαίνει ἀγγλικά, γαλλικά, ἰταλικά καὶ γερμανικά. Ἀρχίζει νά δικτυώνεται καὶ νά ἀξιοποιεῖ τὴ δυναμικὴ τοῦ ἐπαγγέλματός του γιά τὴν πατρίδα. Νεαρός καὶ πετυχημένος ἔμπορος γίνε-

ται μέλος στὴ Φιλόμουσο Ἑταιρεία Βιέννης, ὅπου συναντᾷ κι ἄλλο μεγάλο δάσκαλο, τόν Ἄνθιμο Γαζή. Μέχρι πού ἦρθε ἡ ὥρα γιά στενὴ συνεργασία μέ τόν Ἰωάννη Καποδίστρια.

Μυεῖται στὴ Φιλικὴ Ἑταιρεία. Ξεσπᾷ ἡ Ἐπανάσταση. Ὁ Γεώργιος Σταύρου ἀποστέλλει πολεμικὸ ὑλικὸ στὴν Ἑλλάδα, χρηματοδοτεῖ, κατευθύνει Ἕλληνες τῆς διασποράς. Κι ἐνῶ οἱ δουλιές του στό ἐξωτερικὸ πηγαίνουν περίφημα, τό ἀνήσυχο πνεῦμα του ἀσυγκράτητο τόν ὀδηγεῖ στὴν ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα. Δέν ἀρκεῖται στὴ μακρόθεν συμπαράσταση. Σπεύδει στὴν ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ ἀγώνα. Ἐρχεται στό Ναύπλιο μεταφέροντας πολεμοφόδια. Τοποθετεῖται δίπλα στὸν Γεώργιο Κουντουριώτη ὡς σύμβουλος του καὶ δραστηριοποιεῖται κυρίως σέ διπλωματικὲς ὑποθέσεις ἀξιοποιώντας τὰ τόσα διανοητικὰ προσόντα του. Τό 1826, ὡστόσο, ἀφήνει τὰ κυβερνητικὰ γραφεῖα καὶ μεταβαίνει στό Μεσολόγγι ὡς ἐπικεφαλῆς ἔνοπλου σώματος.

Ὁ Καποδίστριας, πού ἀναζητοῦσε ἔμπιστους συνεργάτες, διέκρινε ἀμέσως τὴν ἐντιμότητά του. Ἡ ἀσθενικὴ οἰκονο-

μία τῆς Ἑλλάδας χρειαζόταν κάποιον πού ἀνιδιοτελῶς θά ἔθετε ὅλο τόν ἑαυτό του -χρόνο, μυαλό, καρδιά- στή στερέωση τοῦ ἀνύπαρκτου τραπεζικοῦ συστήματος. Καί τότε ὁ Γεώργιος πῆρε τή μεγάλη ἀπόφαση: νά μὴν ἐπιστρέψει στίς ἀνέσεις τῆς ζωῆς του στό ἐξωτερικό, ἀλλά νά παραμείνει στήν Ἑλλάδα καί νά τεθεῖ στή διάθεση τοῦ νεοσύστατου κράτους.

Ἡ δημόσια περιουσία ἦταν γιά τόν Γεώργιο Σταύρου ἱερή κληρονομιά. "Ὅχι μόνο δέν διανοήθηκε νά ἐπωφεληθεῖ στό ἐλάχιστο, ἀλλά πρόσφερε τήν τεράστια περιουσία του μέ ποικίλους τρόπους στήν Ἑλλάδα. "Ὅπως τό εἶχε προτείνει ἀπό καιρό στόν Κυβερνήτη, ἰδρύει καί κατευθύνει ὡς πρόεδρος τό πρῶτο χρηματοπιστωτικό ἴδρυμα τοῦ κράτους. Παράλληλα, ἐκπέμποντας στήν ἴδια συχνότητα μέ τόν Καποδίστρια ἰδρύει καί χρηματοδοτεῖ ποικίλα ἰδρύματα, ἀπό νοσοκομεῖα καί γηροκομεῖα μέχρι μοναστήρια καί βιβλιοθήκες.

Ἀπό τήν Ἀθήνα ὅπου διέμενε δέν λησμονοῦσε νά εὐεργετῇ καί τήν ἰδιαίτερη πατρίδα του. Ἐνίσχυσε οἰκονομικά τόν ναό Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπου ἐκκλησιαζόταν στά παιδικά του χρόνια, παρακαλώντας νά μνημονεύεται μαζί μέ τούς γονεῖς του, ἐνῶ μεγάλα ποσά δώρισε καί στό μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καί σέ πτωχοκομεῖα, ζητώντας νά μοιραστοῦν μέ ἀμεροληψία. "Ὀνειρό του ἦταν νά μεταμορφωθεῖ τό πατρικό του σπίτι σέ ἐλληνορθόδοξο ὀρφανοτροφεῖο μέ σκοπό «...τήν ἠθική ἀγωγή τῶν ὀρφανῶν καί ἐκμάθηση βιοποριστικῶν καί χειρωνακτικῶν ἐπαγγελμάτων». Πράγματι, ἡ σχολή ἀργυροτεχνίας τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ χάρισε στά Γιάννενα πολλούς ἱκανοῦς τεχνίτες, πού κατέστησαν τήν πόλη φημισμένη ὡς σήμερα γιά τά καλαίσθητα

ἀσημικά.

Βέβαια ὁ σπάνιος αὐτός ἄνθρωπος ἔμεινε τελικά γνωστός μέ τήν πιό καίρια συνεισφορά του, κι αὐτή ὑπῆρξε ἡ ἱδρυση τῆς Ἑθνικῆς Τράπεζας τό 1841. Ὁ Σταύρου ξεκίνησε μέ ἀρχικό κεφάλαιο 5.000.000 δραχμές. Ἐργάστηκε μέ ἀπαράμιλλο ζῆλο, ἐντιμότητα κι ἐπιμονή ὡς πρῶτος Διευθυντής τῆς Τράπεζας καί κατάφερε μέσα σέ λίγα χρόνια νά τήν ἀπογειώσῃ καί νά ἀνοίξῃ ὑποκαταστήματα σέ ἀρκετές μεγάλες πόλεις. "Ἐδωσε ὅλο του τό εἶναι στίς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδας καί πέθανε στά 81 του χρόνια ἀπό ἀνακοπή καρδιάς ἐργαζόμενος στήν Τράπεζα.

Εἶχε ὅμως κι αὐτός τά μυστικά του... Καθημερινά ἐξέταζε ἂν ὅλα λειτουργοῦν ὅπως πρέπει κι ἔπειτα ἔβγαινε γιά ἕναν περίπατο, ὅχι γιά λόγους ὑγείας οὔτε γιά ἀναψυχή. "Ἦθελε νά ψηλαφήσῃ τή ζωὴ τῶν Ἑλλήνων. Παρατηροῦσε τούς ἀνθρώπους γύρω του κι ἂν συναντοῦσε κάποιον πού εἶχε ἀνάγκη, σταματοῦσε νά ἐξυπηρετήσῃ ἢ καί νά συζητήσῃ. Κατέληγε πάντα στήν ἀγαπημένη του Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα, ὅπου ἐπέβλεπε τίς ἐργασίες ἀνοικοδόμησης κι ἐναπέθετε στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο ὅσα ζητήματα κουβαλοῦσε στίς πλάτες του.

Ὁ φιλόπονος καί ὀξυδερκής εὐεργέτης εἶχε μία ἠθική ἀρχή, πού τήν ἐφάρμοσε πιστά: «...νά ἐργαζόμεθα μέχρι τελευταίας πνοῆς ὑπέρ τῆς εὐημερίας τῆς Πατρίδος». Ὁ πλοῦτος καί ἡ κοινωνική καταξίωση ὅχι μόνο δέν στάθηκαν ἐμπόδιο, ἀλλά στά χέρια τοῦ ἔνθερμου πατριώτη μεταποιήθηκαν σέ μέσα ὥστε νά ἐργαστεῖ ἄχρι τέλους γιά τήν ἀνάσταση τῆς Ἑλλάδας.

A.T.

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου

Στό Μέγαρο τῆς Παλαιᾶς Βουλῆς, ἓνα ἀρχιτεκτονικό κόσμημα στό κέντρο τῆς Ἀθήνας, στεγάζεται ἀπό τό 1962 τό Ἐθνικό Ἱστορικό Μουσεῖο. Στόν περίβολο τοῦ Μεγάρου δεσπόζει τό ὀρειχάλκινο ἄγαλμα τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ἐφίππος ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821 μᾶς καλεῖ νά περιηγηθοῦμε στίς αἵθουσες τοῦ Μουσείου γιά νά μελετήσουμε ἱστορία. Προσωπογραφίες, ὅπλα καί προσωπικά ἀντικείμενα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21 τοὺς φέρνουν τόσο κοντά μας, σάν νά μήν πέρασαν 200 χρόνια ἀπό τήν ὥρα πού πυροδοτήθηκαν οἱ καρδιές τους μέ πόθο λευτεριᾶς κι ἄρχισαν τόν ἀγώνα «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἀγία καί τῆς πατρίδας τήν ἐλευθερία!».

Περιδιαβαίνω τοὺς χώρους τοῦ Μουσείου καί στέκομαι μέ δέος μπροστά στά ἐκθέματα πού διαποτίστηκαν μέ τό ὄραμα μιᾶς ἐλεύθερης Ἑλλάδας.

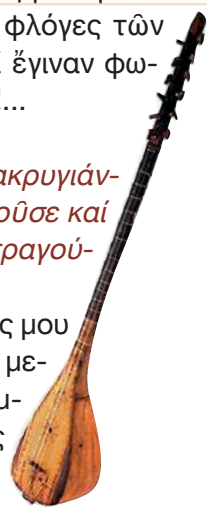

*Κερί ἀπό τήν ὀρκωμοσία μέλους
τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.*

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου φωτισμένη ἀπό τίς ἀδύναμες φλόγες τῶν κεριῶν πού ἐνώθηκαν καί ἔγιναν φωτιά, πυρκαγιά, ξεσηκωμός!...

Ὁ ταμπουράς τοῦ Μακρυγιάννη, μέ τόν ὁποῖο τραγουδοῦσε καί αὐτοσχεδίαζε δημοτικά τραγούδια.

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου ἀποτυπωμένη σέ στίχους μεστός ἀπό βιώματα, πλημμυρισμένους μέ καημούς καί ὄνειρα καί δόξα!...

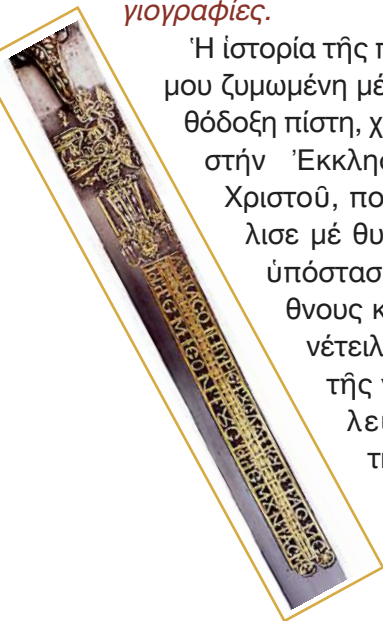

Χρυσό ρολόι του Ἰωάννη Καποδίστρια, δῶρο ἐκπροσώπων τῆς Γενεύης μέ χαραγμένη στό ἐσωτερικό τῆς θήκης τήν ἐπιγραφή: «Τῷ τόν χρόνον καλῶς διοικούντι, οἱ τόν χρόνον καλῶς μετρούντες» (Αὐτοί πού μετρούν σωστά τόν χρόνο, σ' ἐκείνους πού διαχειρίζεται σωστά τόν χρόνο).

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου μετρημένη σέ λεπτά ἥρωισμοῦ, μέ ἀκρίβεια ζυγισμένα κάτω ἀπό τό βάρος ἀποφάσεων...

Λεπίδα σπάθης μέ ἀπόσπασμα ψαλμοῦ τοῦ Δαβίδ καί ἀγιογραφίες.

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου ζυμωμένη μέ τήν ὀρθόδοξη πίστη, χρεωμένη στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πού ἀσφάλισε μέ θυσίες τήν ὑπόσταση τοῦ ἔθνους κι ἔτσι ἀνέτειλε ἡ μέρα τῆς γλυκειᾶς λευτεριᾶς της!...

Ὁ σταυρός τοῦ Μιχαήλ, τό φυλαχτό μέσ στό καράβι του, πού φέρει ζωγραφισμένες ἐπιγραφές στίς δύο ὀψεις:

ΙC ΧΡ ΝΙ ΚΑ, ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΥΠΟΣ ΕΧΘΡΟΙΣ ΤΡΟΜΟΣ καί ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΙΣΤΩΝ ΤΟ ΣΤΗΡΙΓΜΑ.

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου σφραγισμένη μέ τή δύναμη τοῦ σταυροῦ πού ἐγγυᾶται τήν ἀνάσταση!

Ἡ καρδιά τοῦ πυρπολητῆ Κωνσταντίνου Κανάρη διατηρημένη καί φυλαγμένη σέ μεταλλικό ἀγγεῖο.

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου γραμμένη «μέ τῆς καρδιάς τό πύρωμα καί μέ τό αἷμα» ἐκείνων πού δέν συμβιβάστηκαν ἀλλά ἀντιστάθηκαν, δέν λογάριασαν ἀλλά ἀψήφησαν, δέν σκιάχτηκαν ἀλλά τόλμησαν τό ἀδύνατο καί διάλεξαν τόν θάνατο, γιά νά ζήσει ἡ πατρίδα τό θαῦμα τῆς ἀπελευθέρωσης!

Ἡ ἱστορία τῆς πατρίδας μου ζητᾶ συνεχιστές, πού νά ξέρουν τί θά πεῖ «πατρίδα», γιά νά μπορέσουν νά γράψουν ἱστορία! Σήμερα ὑπάρχουν; Δέν μπορεῖ νά μήν ὑπάρχουν!...

Θ.Δ.Α.

Μία διακόνισσα τῆς ἀγάπης

Διαμαντούλα Καραμπατζάκη

Παραμονές Χριστουγέννων ἀποχαιρετήσαμε γιὰ τὴ χώρα τῶν ζώντων τὴν ἀγαπητὴ μας Διαμαντούλα Καραμπατζάκη, πλήρη ἡμερῶν. Ἦταν γνωστὴ σὲ ὅλους μας ὡς «ἡ κυρα-Τούλα», ὅπως τὴν προσφωνούσαμε μικροὶ καὶ μεγάλοι στὴν κατασκήνωση τοῦ Ζιάκα, ὅπου μᾶς διακόνησε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς λειτουργίας της γιὰ ἀρκετὰ χρόνια (1993-2004).

Γόνος τῆς μαρτυρικῆς Θράκης, καταγόταν ἀπὸ τὴ Σταυρούπολη Ξάνθης καὶ σὲ ἡλικία 20 ἐτῶν ἦλθε στὴ Θεσσαλονίκη. Ἐδῶ παντρεύτηκε τὸν εὐσεβῆ δοῦλο τοῦ Θεοῦ Παναγιώτη καί, μετὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια προσευχῆς, ἀπέκτησαν χάριτι Θεοῦ μία θυγατέρα. Χαρακτηριστικὰ της γνωρίσματα ἦταν ἡ ἀπλότητα καὶ ὁ αὐθορμητισμὸς της. Ἡ κυρα-Τούλα, ὁ ἀπλοϊκὸς αὐτὸς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πού ἀγάπησε μέ ὅλη της τὴν καρδιά τὸν Κύριο, μέ προθυμία ἐρχόταν τὰ καλοκαίρια στὴν κατασκήνωση τοῦ Ζιάκα, νὰ διακονήσῃ στὴν κουζίνα τὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ. Χαιρόταν μέ τὴ χαρὰ τους. Κι ὅταν ἐπέστρεφε ἀπὸ τὴν κατασκήνωση, ἔνιωθε τόσο ἀνανεωμένη πνευματικά! Δοξολογώντας τὸν Κύριο, ἔκαμνε τὴν εὐχή: «Κύριε ἀξίωσέ με καὶ τοῦ χρόνου νὰ εἶμαι ὑγιὲς καὶ νὰ ἔρθω καὶ πάλι στὴν κατασκήνωση γιὰ νὰ διακονήσω τὰ παιδιά Σου!». Δέν ἀξιώθηκε λόγῳ φυσικῆς ἀδυναμίας (ἡλικίας) νὰ ἔρθῃ στὴ νέα κατασκήνωση τῆς Ἀδελφότητος στὴν Καστανούσα, ἀλλὰ τὴ νιώθαμε ὡς παρούσα στὴν ὁμάδα τῶν διακονισσῶν, στὴν ὁμάδα τῶν «μυροφόρων τῆς Ἀγάπης», ὅπως τίς ἀποκαλοῦσε ὁ σεβαστὸς μας διδάσκαλος καὶ ἀρχηγὸς τῆς κατασκήνωσης Στέργιος Σάκκος.

Αἰώνια σου ἡ μνήμη, ἀξιωμακάριστη ἀδελφή Διαμαντούλα!

π. Μιχαὴλ Κόνιας

ΔΩΡΕΕΣ

Γιὰ τὸ Περιοδικό

Γαβριηλίδης Χρῆστος 10€ * Δ.Α. 10€ * Δημητρίου Ἄννα 20€ * Ἰωσηφίδου Νίκη 10€ * Καϊσίδου Ἑλένη 40€ * Καϊσίδου Κωνσταντῖνα 20€ * Καλογερίδου Ἀναστασία 10€ * Καρολίδου Δέσποινα 10€ * Κουφονικόλα Στεργιανή 10€ * Κωνσταντινίδης Δημήτριος 10€ * Λ.Σ. 20€ * Λαζαρίδου Καλλιόπη, εἰς μνήμην γονέων, 20€ * Λαζαρίδου Χρυσούλα 100€ * Μαργέτα Σοφία, εἰς μνήμην συζύγου Σάββα, 20€ * Ματσκίδης Χρῆστος 100€ * Μόσχου Ἀναστασία 10€ * Μουρούτσος Ἡλίας

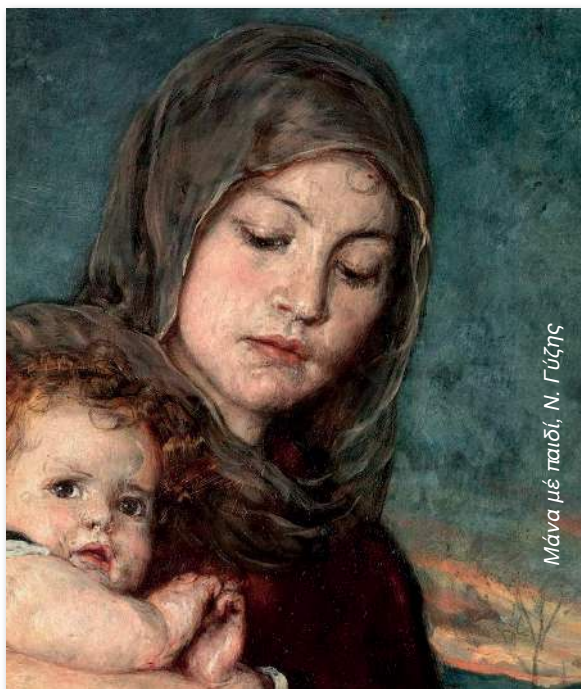
15€ * Μπαμπίλη Στυλιανή, εἰς μνήμην γονέων, 100€ * Στεφανίδου Κατερίνα 20€ * Φιλίνταζη Αἰμιλία 10€ * Χαραλαμπίδου Ἑλένη 10€.

Γιὰ τὴν Κατασκήνωση

Κ.Α. 300€ * Κ.Α. 500€ * Κ.Δ. 250€ * Κ.Π. 20€ * Κ.Σ. 100€ * Καραμπατζάκη Βαρβάρα, εἰς μνήμην μητέρας, 700€ * Π.Α. 200€ * Σ.Α. 100€ * Τ.Χ. 700€ * Τσορμπατζόγλου Εὐαγγελία 40€ * Χ.Ε. 250€.

Γιὰ τὴ Φιλανθρωπία

Πύρζας Κωνσταντῖνος 50€ * Τσέου Δέσποινα 10€.

Ὁ δικός μας ἥρωας...

- Λοιπόν, ποιός θά μοῦ πεῖ κάτι γιά τόν ἥρωά του;

Τέσσερα ζευγάρια μάτια μέ κοίταξαν μέ ἔκπληξη. Σίγουρα δέν περίμεναν αὐτή τήν ἐρώτηση ἀπό τή μαμά τους, ἀλλά κι ἐγώ ἔψαχνα ἔμπνευση γιά τόν διαγωνισμό μιᾶς ἐφημερίδας.

- Ὑς τό κάνουμε σάν παιχνίδι... Ὑσεῖς θά λέτε κι ἐγώ θά προσπαθήσω νά μαντέψω...

Περίμενα νά βάλουν ἥρωες τοῦ '21, μιά καί οἱ μέρες τῆς μεγάλης γιορτῆς πλησίαζαν.

Μεμιᾶς μαζεύτηκαν ὅλα τους σέ κύκλο καί ἄρχισαν νά συνεννοοῦνται χαμηλόφωνα. Ὑεπειτα τό μικρό μας πετάχτηκε πρῶτο:

- Ὑ δικός μου ἥρωας ἔχει συνέχεια ξερά χέρια γιατί τά πλένει συνέχεια!

«Νοσηλεύτρια ἢ γιатρός», σκέφτηκα.

- Ὑ δικός μου ἀγαπάει τήν καθαριότητα, εῖναι ὁ ἄσπρος σίφουνας. Βζζούν..., φῶναξε τό πιό ζωηρό καί πήδηξε ἀπό τό ἔνα κρεβάτι στό ἄλλο.

«Καθαριστής», σημείωσα μέ τό μυαλό μου, συγκινημένη πού ἀναγνώριζει τόν κόπο τους.

- Ὑ ἥρωάς μου πλάθει τίς πιό ὡραίες ἱστορίες, ἀπάντησε ἢ βιβλιοφάγος τῆς οἰκογένειας.

«Συγγραφέας»... καί βάλθηκα νά προσπαθῶ νά μαντέψω ποιόν ἐννοεῖ.

- Ὑχει τήν ἀπάντηση σέ κάθε ἐρώτηση, ἀποκρίθηκε μέ μιᾶ δόση εἰρωνείας ὁ ἔφηβός μας.

«Ἐκπαιδευτικός μᾶλλον; Ὑχ, ἄς μὴν ἐννοεῖ τήν wikipedia...», σκέφτηκα μέ ἀνησυχία.

- Εῖναι δυνατός καί καταφέρνει τά πάντα, συμπλήρωσε καί πήδηξε αὐτήν τή φορά ἀπό τήν κουκέτα ὁ... δικός μας σούπερμαν.

- Λέει ὁμως καί ΟΧΙ, φῶναξε τό μικρό.

«Μήπως τόν Ὑωάννη Μεταξᾶ ἐννοεῖ;» ἀναρωτήθηκα.

- Εῖναι συνήθως πολύ κουρασμένος, παραπονέθηκε ἢ βιβλιοφάγος μας.

- Μά συνεχίζει νά δίνει ἀπό τήν καρδιά του, εῖπε μέ νόημα ὁ ἔφηβός μας καί μέ κοίταξε στά μάτια.

Ὑταν ἢ σειρά μου νά τοῦς κοιτάξω ἔκπληκτη:

- Μά, ποιός εῖναι λοιπόν ὁ ἥρωάς σας;

- Ὑσύ, γλυκεῖά μας μανούλα..., φῶναξε τό μικρό μας.

Τήν ἐπόμενη στιγμή εῖχα χαθεῖ στήν ἀγκαλιά τῶν δικῶν μου μικρῶν ἥρώων.

Σ.Τ.

Γιά μιά στάμνα τάλαρα

Στά δεκατέσσερά σου δέν λέγεσαι άντρας μά δέ λογιέσαι πιά καί γιά παιδί. Αυτό τό ήξερε καλά ό Μήτρος τής Πανάγαινας μά όλο μπερδευότανε, γιατί γιά άλλα πράγματα τόν έλεγαν άντρα καί γιά άλλα παιδί. Ήταν ό μικρός γιός τής μάνας του. Οί άλλοι τρεις, οί μεγαλύτεροι, από τότε πού βγήκε ή φήμη ότι ό πατέρας τους ό Πανάγος εκεί πού ήταν στήν Πόλη άλλαξοπίστησε -ψέματα ή αλήθεια δέν τό μάθανε ποτέ- έφυγαν στό βουνό. Πήγαν νά σβήσουν τή ντροπή καί τήν πίκρα τους στό λημέρι του καπετάν Βουρδουλιά.

Μία σταλιά μωρό ήταν ό Μήτρος τότε πού έφυγε ό πατέρας του. Δέν τόν γνώρισε κι ούτε είχε θύμησες από τή μορφή του. Πολλές φορές έπλαθε μέ τή φαντασία του τό πρόσωπό του, μά δέν τολμούσε νά ρωτήσει κανέναν γι' αυτόν.

Τόν ξέγραφαν όλοι, κανείς δέν ανέφερε τό όνομά του.

- Μοιάζω στόν πατέρα μου; ρώτησε μιá μέρα τή μάνα του κι εκείνη τόν κοίταξε ξαφνιασμένη. Ύστερα είδε τά χείλη της νά τρέμουν καί κάτι σάν «φτυστός» βγήκε μέσα από τά δόντια της, μά έβαλε απότομα τή χούφτα της στό στόμα καί δέν ξαναμίλησε.

Τόν έτρωγε ή λαχτάρα του γονιού πού δέν γνώρισε, μά πού ήξερε ότι ζει κάπου στήν Πόλη. Καί μετρούσε τό μπόι του, τά χρόνια του, τή δύναμή του ό Μήτρος. Όχι, δέν είχε στόν νού του νά πάει νά βρεί τά αδελφια του στό βουνό. Στόν νού του τριβέλιζε συνέχεια ή σκέψη νά φύγει γιά τήν Πόλη, νά τόν ψάξει καί νά του πει: «Ντροπή σου, πατέρα! Πώς άφησες τήν πίστη στόν Χριστό καί σαλαβάτησες; Πώς άφησες τή μάνα μου κι έμās; Πώς μάς φόρτωσες μέ τέτοια ντροπερή κληρονομιά;». Στό βάθος του όμως εκαιγε κι ό πόθος νά τόν γνωρίσει. Όλοι στό χωριό λέγανε πώς τώρα πού μεγάλωσε, θαρρείς καί βλέπανε μπροστά τους τόν Πανάγο. Άχ, γιατί νά ντρέπεται πού του μοιάζει;

- Μήπως ήρθε ή ώρα, λεβέντη μου, νά πās νά βρείς τ' αδελφια σου στό βουνό;

Κατέβασε τό κεφάλι στόν λόγο τής μάνας του ό Μήτρος. Τό ήξερε πώς ή μάνα του είχε δίκιο, μά δέν τολμούσε νά τής μιλήσει γιά τήν απόφασή του. Δέν θά τόν άφηνε νά φύγει καί γι' αυτό ό Μήτρος θά τό έκανε κρυφά.

- Μικρός δέν είμαι άκόμα, μάνα, γιά νά μέ διώξεις στό βουνό; τής είπε καί κοκκίνισε ως τά αυτιά.

- Πανάγαινα, ώρα καλή! Όρα καλή καί σέ σένα, Μήτρο!

Ό παπα-Ευθύμης στεκόταν στό ξε-

πόρτι καί γύρεψε νά μπεῖ στό σπίτι τους.

- Πάνω στήν ὥρα ἦρθες, παπά μου, τοῦ εἶπε ἡ Πανάγαινα, ἀποφασισμένη νά τελειώνει τήν ὑπόθεση. Καί τά τρία παλληκάρια της αὐτός τά ἀνέβασε στό βουνό καί τά παρέδωσε στόν καπετάν Βουρδουλιά.

- "Ερχομαι ἀπό τό κονάκι τοῦ Τουρτούρη, εἶναι στά τελευταῖα του καί μοῦ ζήτησε νά τόν 'ξομολογήσω.

"Εκανε τόν σταυρό της ἡ Πανάγαινα καί ψιθύρισε: «'Ο Θεός νά τόν συγχωρέσει!».

- Κι ἐσύ πρέπει νά τόν συγχωρέσεις, κόρη μου. Γιά τοῦτο εἶμαι ἐδῶ. Σέ ζητάει νά πᾶς κοντά του, γιατί ἔχει κάτι νά σοῦ πεῖ γιά τόν Πανάγο.

Τινάχτηκε ὀρθιος ὁ Μῆτρος. Ἀπό μικρός ἔμαθε ὅτι τήν εἶδηση ὅτι ἀλλαξοπίστησε ὁ πατέρας του ὁ Νικόλας ὁ Τουρτούρης τήν ἔφερε. Καί δίχως νά ξέρει τό γιατί, τόν μισοῦσε.

-Κάθισε, Μῆτρο παιδί μου. Εἶσαι ἄντρας πιά κι ὅ,τι ἔχω νά πῶ στή μάνα σου μπορείς νά τό ἀκούσεις κι ἐσύ. Ἦρθε ἡ ὥρα νά διώξετε ἀπό πάνω σας τή ντροπή.

Κάθισε κι ὁ παπάς καί μέ τρεμάμενα χέρια ἔβγαλε ἓνα χαρτί ἀπό τήν τσέπη τοῦ τριμμένου του ράσου. Ἄρχισε νά διαβάζει μέ τρεμάμενα χεῖλη:

«Φίλε μου Νικόλα, κάποιοι Ἑβραῖοι ἔμποροι μέ κατηγορήσαν ὅτι εἶμαι ἐχθρός τοῦ Σουλτάνου καί φοβᾶμαι ὅτι μπορεί νά μέ συλλάβουν. Τήν τακτική τους τήν ξέρεις. Ἦ προσκυνᾷς τόν Ἀλλάχ ἢ πεθαίνεις ἢ σαπίζεις στή φυλακή. "Ο,τι καί νά μοῦ κάνουν, ἐγώ τήν πίστη μου δέν τήν ἀλλάζω! Στό φτωχικό μου δωμάτιο ἔχω κρυμμένα μέσα στή στάμνα τοῦ νεροῦ ὅ,τι ἐξοικονόμησα ἀπό τό ἐμπόρευσμά μου. Ἄν μάθεις ὅτι μέ κρέμασαν ἢ μέ ἔκλεισαν στό μπουντρούμι, πηγαινέ τα στή

γυναίκα μου καί πές της ὅτι μετά τόν Θεό καί τήν πατρίδα δέν εἶχα στή ζωή μου πολυτιμότερο πράγμα ἀπό τήν οἰκογένειά μου. Ἀφήνω τήν εὐχή μου στά παιδιά μου καί ἰδιαίτερα στόν Δημητρό μου, πού ἴσως δέν θά τόν δῶ νά γίνεται ἄντρας. Παρακάλεσε κι ἐσύ τόν Θεό νά μοῦ δώσει τή δύναμη νά μὴν Τόν ἀρνηθῶ.

Ἦ φίλος κι ἀδελφός σου Πανάγος».

Οἱ λυγμοί τράνταζαν τούς ἐφηβικούς ὤμους, μά ἡ Πανάγαινα ἔκλαιγε ἀθόρυβα. Σάν τελείωσε ὁ παπάς τό γράμμα, ἔσκυψε φίλησε τό χέρι του καί πῆρε τό χαρτί στά χέρια της. Σταυροκοπήθηκε καί τό ἀσπάστηκε σάν εἰκόνισμα.

-Τόν βασάνισαν κι ἀλλαξοπίστησε. Δέν ἄντεξε! Γιατί, Πανάγο μου, δέν ἄντεξες; Ἐσύ ἦσουν παλληκάρι, τόν μοιρολόγησε.

- Ἄντεξε, κόρη μου, ἄντεξε ὁ Παναγῆς. Μαρτύρησε καί δέν ἀρνήθηκε τήν πίστη του στόν Χριστό.

Σταμάτησαν μάνα καί γιός νά κλαῖνε καί κοίταξαν μέ ἀπορία τόν παπά.

- Τά χρήματα ἦταν πολλά κι ὁ Τουρτούρης δέν μᾶς εἶπε τήν ἀλήθεια. Διέδωσε ὅτι ἀλλαξοπίστησε, γιά νά μὴν ψάξετε τίποτα δικό του. Νά γιατί ζητᾷ συγχώρεση. Ἀφήνει τό μεγαλύτερο μέρος τῆς περιουσίας του στά παιδιά σου. Τούς ἀνέκει, λέει, καί ζητᾷ κι ἀπό αὐτά συγχώρεση.

Τελείωσε ὁ παπάς. "Ο,τι εἶχε νά πεῖ τό εἶπε, μά τό καταλάβαινε πῶς δέν ἦταν εὐκολο πράγμα ἡ συγχώρεση.

- Πάντως νά ξέρετε, ἂν ἦταν ἐδῶ ὁ Παναγῆς, θά σᾶς ζητοῦσε νά συγχωρέσετε τόν Τουρτούρη, εἶπε καί σηκώθηκε νά πάει στό καλό.

- Ποῦ πᾶς, παπά μου; Καρτέρα με νά ἐτοιμασῶ γιά νά πᾶμε μαζί στόν Νικόλα. Συγχωρεμένος νά 'ναι! Μοῦ ἔστειλε σήμερα τήν ὠραιότερη εἶδηση πού θά μπο-

Ο Έσπερινός, Θ. Ράλλη

Μή μέ ξεχάσεις, Κύριε

Μεγάλη Σαρακοστή ὅπως καί πέρυσι.
Καί νέα πρόσκληση λαμβάνω
μέ πνεῦμα ταπείνωσης καί συντριβή ψυχῆς
στόν Γολγοθᾶ μαζί Σου νά ὀδεύσω.
Ποιά ἐπιτάφια λόγια νά ψελλίσω;
Τή ραθυμία καί τά πάθη,
τήν προδοσία καί τά λάθη
καί τή συναλλαγή μου γιά ἀργύρια τριάντα
καί τό μεγάλο μερίδιο στή Σταύρωση
μέ ποιᾶ δάκρυα νά θρηνήσω;
Βαρύτιμο μύρο δέν ἐξασφάλισα ὥς τά τώρα.
Τόν θόρυβο μονάχα τῆς ψυχῆς μου
στόν ἴσκιο τοῦ Σταυροῦ Σου ἀποθέτω.
Καί σέ παρακαλῶ νά μή μέ ἀπορρίψεις.
Καί μήν ξεχάσεις, Κύριε,
νά μέ ὑπολογίσεις στήν ψυχοτρόφο Τράπεζα,
παρά τήν ἀκαρπία μου καί τήν ἀσχημοσύνη
πού ἀποτρέπουν τήν εἴσοδό μου στόν Νυμφῶνα.

Γεωργία Δερετζή

ροῦσε ποτέ νά πάρει μιά χριστιανή. Ὁ ἄντρας μου καί πατέρας τῶν παιδιῶν μου δέν εἶναι ἐξωμότης ἀλλά μάρτυρας!

Ὁ Μῆτρος ἔκλαιγε τώρα σιωπηλά, λυτρωτικά.

- Παπά μου, θά μέ ἀνεβάσεις τό πουνρό στό λημέρι τοῦ καπετάν Βουρδουλιᾶ; Θέλω νά τό ποῦμε μαζί στά ἀδέλφια μου. Καί μετά θά μείνω ἀπάνω, ἔ, μάννα;

- Μέ τήν εὐχή τοῦ πατέρα σου, γιέ μου! εἶπε ἡ Πανάγαινα, καί ἀσπάστηκε ἄλλη μιά φορά τό γράμμα.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ Μῆτρος, καθώς ἀνη-

φόριζε τό στρατί γιά τό λημέρι τοῦ καπετάν Βουρδουλιᾶ, κανένα μπέρδεμα δέν ἔνιωθε μέσα του. Ἦταν πιά βέβαιος πώς ἦταν ἄντρας, φτυστός ὁ πατέρας του. Τό γράμμα πού κουβαλοῦσε στό ζωνάρι του γιά νά τό δείξει στά ἀδέλφια του τοῦ γέμιζε τήν ψυχή μέ περηφάνια.

- Συγχωρέθηκε ὁ Τουρτούρης, εἶπε ἕνας χωριανός, πού ἄκουσε τήν καμπάνα νά χτυπάει πένθιμα.

- Συγχωρέθηκε! ψιθύρισε ἡ Πανάγαινα καί σταύρωσε τρεῖς φορές τόν ἀέρα κατά κεί πού ἔπεφτε τό λημέρι.

Ε. Βασιλείου

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ

ἀλλά πῶς;

Πρό ἡμερῶν ἡ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἑλλάδα 2021» γιά τόν ἐορτασμό τῆς διακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς Παλιγγενεσίας ἐπισκέφθηκε τόν μακαριότατο ἀρχιεπίσκοπο. Ἡ πρόεδρος χαρακτήρισε ἐξαιρετικό τό πρόγραμμα τῆς Ἐκκλησίας γιά τόν ἐορτασμό καί πρόσφερε στόν ἀρχιεπίσκοπο τό ἀναμνηστικό μετάλλιο, τό ὁποῖο ἔχει ὡς πρότυπο πίνακα τοῦ λαϊκοῦ ζωγράφου Θεοφίλου (1911), ὁ ὁποῖος ἀντέγραψε λιθογραφία τοῦ 19ου αἰώνα, ὅπου προβάλλονται ὡς ἀνορθωτές τῆς πεσμένης Ἑλλάδος οἱ Κοραῆς καί Ρήγας Βελεστινλῆς. Ἡ συζήτηση κατά τή συνάντηση ἐπικεντρώθηκε στό νά συμβαδίσει ἡ Ἐκκλησία μέ τό ἐθνικό πρόγραμμα τῆς ἐπιτροπῆς.

Δέν γνωρίζουμε ἂν ἡ ἐκπροσώπηση τῆς Ἐκκλησίας στήν Ἐπιτροπή εἶναι οὐσιαστική ἢ τυπική. Κάποια ἐρωτήματα γεννῶνται ἀπό τή μέχρι τώρα πορεία τῆς Ἐπιτροπῆς, τά ὁποῖα ζητοῦν ἀπάντηση. Κατ' ἀρχήν τό σῆμα τῆς ἐπιτροπῆς μέ ἀναδιπλωμένο τό ἐθνικό μας σύμβολο πρὸς σχηματισμό τοῦ ἀριθμοῦ 2, ἀκολουθοῦμενο ἀπό τό ψηφίο 1 (21) δέν φέρει τόν σταυρό οὔτε στό ἄκρο του! Ὑπῆρξε ὁμόφωνη ἡ ἀπόφαση τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπ' αὐτοῦ; Στό πρόσφατο παρελθόν σχολιάστηκε εὐρέως ὁ χαρακτηρισμός τοῦ Καποδίστρια

ὡς δικτάτορα ἀπό μέλος τῆς, χωρίς ἡ Ἐπιτροπή νά τόν ἀνακαλέσει στήν τάξη.

Κάποια σχόλια ἐπὶ τοῦ ἀναμνηστικοῦ μεταλλίου. Αὐτό θά ἔπρεπε νά προβάλλει τοὺς κύριους συντελεστὲς στήν ἀπόφαση γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ. Ὁ Ρήγας ὑπῆρξε ὄντως ὁ βάρδος τῆς ἐλευθερίας. Ὁ θούριός του προκαλοῦσε ρίγη συγκίνησης στοὺς σκλαβωμένους κάθε φορά πού τόν διάβαζαν ἢ, τό συνηθέστερο, παρακαλοῦσαν κάποιον ἐγγράμματο νά τοὺς τόν διαβάσει. "Οχι μόνο τό ἔργο του ὑπῆρξε πολυσχιδές, ἀλλὰ τό ἐπισφράγισε ὁ μαρτυρικός του θάνατος. Βέβαια οἱ μέχρι πρὶν ἀπό λίγες δεκαετίες θερμοὶ θαυμαστὲς τοῦ τόν ἐγκατέλειψαν, ὅταν ἡ ἔρευνα τῶν πηγῶν ἀποκάλυψε τή βαθεῖα θρησκευτική του πίστη! "Ἐτσι κατανοοῦμε τά κριτήρια ἐπιλογῆς τῶν προσώπων στήν πορεία ἀποδόμησης τῆς ἱστορίας μας... Ὁ Κοραῆς ὑπῆρξε ἀναμφισβήτητα πατριώτης, ὁ ὁποῖος μόχθησε γιά τήν ἐπιτυχία τῆς Ἐπανάστασης. "Ὁμως ὄχι μόνο δέν θυσιάστηκε, ὅπως πολλοὶ ἄλλοι, ἀλλὰ καί τοποθετήθηκε σέ πολλές περιπτώσεις ἐχθρικά πρὸς τήν παράδοση τοῦ λαοῦ μας, χαρακτηρίζοντας στοιχεῖα αὐτῆς δεισιδαιμονίες, ἐπηρεασμένος τόσο ἀπό τίς ἰδέες τοῦ λεγόμενου διαφωτισμοῦ ὅσο καί ἀπό τό πνεῦμα τῶν ἀποδομητῶν τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης διαμαρτυρομένων. Δέν

περιορίστηκε νά καυτηριάσει τούς άνάξιους κληρικούς (ύπήρχαν άσφαλώς καί τέτοιοι), αλλά κατρακύλησε νά άσκήσει σέ έπιστολή του πικρόχολη κριτική όχι κυρίως κατά του σουλτάνου, πού διέταξε τόν άπαγχονισμό του πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄, άγίου τής Έκκλησίας, αλλά, έμμέσως πλήν σαφώς, κατά του νεομάρτυρα τής πίστης μας. "Έγραψε σέ έπιστολή του πρός τόν φίλο καί συνεργάτη του Ίάκωβο Ρώτα (26.12.1821): «"Ω τόν ήλίθιον τόν Σουλτάνον! Τούς φίλους του σφάζει, αντί νά τούς φορέσει καυτάνι"! Ό όπαδός του πού κυκλοφόρησε άνωνύμως έργο μέ τίτλο «Έλληνική Νομαρχία» στάζει πικρή χολή κατά του κλήρου, πού τόν στολίζει μέ βαριά «κοσμητικά» επίθετα!

Ό Κοραΐς ύπήρξε έμπαθής πολέμιος του Καποδίστρια, του λαμπρού καί άγνού έθνομάρτυρα, χωρίς νά ύποβληθεί στόν κόπο νά έπισκεφθεί, μετά τή συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους, τήν σέ τραγική κατάσταση εύρισκόμενη «άπελευθερωμένη» πατρίδα του! Τό πλέον τραγικό όλων εΐναι ή θεώρησή του ότι ή Έλλάδα έμεινε ύπόδουλη επί 2.000 έτη μέ άρχή τής δουλείας τήν «κατάκτησή» της από τόν Φίλιππο τόν Μακεδόνα, πατέρα του μεγάλου Άλεξάνδρου! Ακολούθησαν ως κατακτητές οί Ρωμαίοι, οί Βυζαντινοί (άγνωστο από πού εισέβαλαν!) καί οί Όθωμανοί Τουρκοί!

Υπήρξε λοιπόν ό Κοραΐς σηματοφόρος τής διαγραφής τής χιλιόχρονης ρωμιούσνης από τίς δέλτους τής ελληνικής ιστορίας! Υπήρξε σηματοφόρος τής δυσφήμισης, μέσω τής άπαξίωσης αύτής τής Έκκλησίας του Χριστού, τήν όποία βέβαια, πρέπει νά τονίσουμε, δέν έγκατέλειψε ποτέ. Λησμόνησε πάντως

ότι κατά τίς σπουδές του στή Δύση τόν ενίσχυσε οίκονομικά κάποιος «σκοταδιστής» μοναχός, έκ τών πρωτεργατών γιά τήν πνευματική αναγέννηση στόν χώρο του μοναχισμού, ό άγιος Μακάριος Νοταράς, έκ τών ήγετών τών «κολληβάδων»!

Ό Κοραΐς παραμένει ό σηματοφόρος όλων όσοι έπηρεασμένοι από τό «πνεύμα» του δυτικού «διαφωτισμού» πολεμούν έμφανώς πλέον τήν Έκκλησία μέ χαρακτηρισμούς όπως «προσκυνημένη στόν κατακτητή», «σκοταδιστική καί έχθρική πρός τά γράμματα καί τήν πρόοδο», «αντίθετη πρός κάθε έγχείρημα αντίστασης κατά τών κατακτητών καί πρός τήν Έπανάσταση άκόμη»! Έντούτοις, τήν Έπανάσταση κήρυξαν χριστιανοί όρθόδοξοι, μέλη τής Έκκλησίας καί μόνο. Πρωταγωνίστησαν οί νεομάρτυρες μέ σηματοφόρο τόν άγιο Κοσμά τόν Αίτωλό, πού συνετέλεσαν άποφασιστικά στήν άνάσχεση τών έξιςλαμισμούν. Πρωταγωνίστησαν οί ένδοξοι καί άδούλωτοι κλέφτες, πού έζησαν όπως τά άγρίμια χορεύοντας τόν θούριο καί μή έχοντας έπαφή μέ τούς σαλονάτους «διαφωτιστές».

Άπ. Παπαδημητρίου

ΕΞΩΦΥΛΛΑ

Μπροστά: Θ. Βρυζάκη, «Τό στρατόπεδο του Καραϊσκάκη». Έθνική Πινακοθήκη.

Πίσω: Προτομή Ίωάννη Μακρυγιάννη, Άρτα.

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Ἡ πιό πολύτιμη παρακαταθήκη

Τιμὰ φέτος τό γένος μας τή συμπλήρωση διακοσίων χρόνων ἀπό τήν κήρυξη τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821. Ὁ τόπος αὐτός καί ὁ λαός του, πού περιβάλλονται ἀπό «θηρία», πέρασαν πολλά σ' αὐτά τὰ διακόσια χρόνια. Νίκες καί καταστροφές, κορυφώσεις καί τέλματα. Ὅμως, κάθε φορά πού φτάνει ἡ 25η Μαρτίου, λές καί ἀντλεῖ ἀπό τήν ἐπέτειο νέα ὁρμή καί ἡ «μαγιά» τοῦ στρατηγοῦ Μακρυγιάννη ἐνεργοποιεῖται ξανά. Ὅχι ὅτι εἴμαστε ξεχωριστοί ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἔθνη. Αὐτό πού ἔδινε δύναμη στόν Ἕλληνα νά μπορεῖ νά ξεπερνᾷ κάθε δοκιμασία δέν εἶναι κάποιο εἶδος φυλετικῆς ἀνωτερότητας. Εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη καί ὁ πλοῦτος τῆς γενναιοῦτας, πού βρῆκαν στή γῆ μας πλήθος τίμια στήθη νά θησαυριστοῦν. Νά μήν τό λησμονήσουμε ποτέ αὐτό! Εἶναι ἡ πιό πολύτιμη παρακαταθήκη τῶν πατέρων μας. Πάντα λεύτεροι, ἀδέλφια!

Ὅλα γιά τήν πατρίδα!

«Οἱ ὀλιγότεροι ἄς ξεκινήσουμε γιά μιὰ νέα πατρίδα. Ἐνωμένοι μπορούμε!». Δέν πρόκειται γιά πολεμικό σάλπισμα κάποιου ὀπλρχηγοῦ τοῦ 1821, ἀλλά γιά τό ὄραμα καί τό ὄνειρο ἐνός 97χρο-νου μέ καρδιά καί ἐνθουσιασμό 17χρο-

νου ἐφήβου, στό 2021. Ἀπό τὰ 16 του (τό 1940) μέχρι τώρα πού κοντεύει τόν αἰώνα, ὁ κ. Ἰάκωβος Τσουνῆς πολεμᾷ γιά τήν πατρίδα, γιά τήν Ἑλλάδα. Σέ καιρό πολέμου ἔδωσε τίς δυνάμεις του καί τήν ἀντοχή του. Πολέμησε, ἀντιστάθηκε στούς κατακτητές, συνελήφθη, φυλακίστηκε, ἀλλά δραπετεύσε καί ἔζησε. Ἐζήσε γιά νά τῆς προσφέρει καί στόν καιρό τῆς εἰρήνης ὅ,τι περισσότερο μπορούσε. Δηλαδή 23.000.000 εὐρώ καί 60 ἀποβατικά σκάφη. Καί ὄχι μόνο. Μέ τή συνδρομή του ἔγιναν μεγάλες ἀγορές πολεμικοῦ ἐξοπλισμοῦ καί ἀναγκαῖες ἀνακαινίσεις σέ στρατιωτικά νοσοκομεῖα. Ἀκόμη, στή διαθήκη του ἀφήνει ὅλη τήν ὑπόλοιπη περιουσία του στίς Ἑνοπλες Δυνάμεις τῆς πατρίδας.

«Ἀπό τὰ πρῶτα μου βήματα», καταθέτει, «ὅ,τι κέρδιζα τό ἀφιέρωνα στίς Ἑνω ὀπλες Δυνάμεις καί σέ κείνους πού δέν εἶχαν νά φᾶνε ψωμάκι». Μέ τήν τεράστια πείρα τῶν 97 χρόνων του δηλώνει ξεκάθαρα πρὸς ὅλους τούς ἐθνομηδενιστές: «Δίχως πατρίδα, οὔτε ὁ πλοῦτος οὔτε ἡ δόξα οὔτε οἱ χαρές ὑπάρχουν». Γι' αὐτό μέ λαχτάρα καί ἐνθουσιασμό καλεῖ σέ συστράτευση γιά μιὰ νέα πατρίδα μέ ἰδανικά καί ἀξίες, μέ ὄραμα καί ὄνειρο. Γιά μιὰ πατρίδα ὅπως τήν ὀνειρεύτηκαν ὅσοι στήν Ἐθνεγερσία ἔδωσαν τὰ πάντα γιά τήν Ἑλλάδα. Εἴθε!

